

KOLLEKTIE BAKKER

jaor: 1959.

In: Stellingwerf 30 januari 1959.

MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.

LXXXIII.

Over mollen.

170
Ziezo, de winter is op 't ogenblik weer van de beane en nou kan 'k temenen weer uut stee! Fui, fui! wat komt doar altied derekt een rommel van riet? 't Begint 's morgens al: een kwetier eerder d'r uut te pattiesvegen en 't holt 's oavends een ure leater op: de gasflesse inpakken en kruke waarmen en zo. D'r bin werachtig nog meensken, die zeggen, dat een beetien winter gien kwaod kan, mar dat moen ze mi'j nooit weer vetellen! Ik hebbe d'r nou wel ofleer van had!

Kiek dat zat zo: ik hadde me deur een peer kleine jongies uut de buurt beproaten loaten, om even mit noar de iesbeane te goan. Eerst wo' 'k er netuurlik al niks van weten, mar ze zeden, dat het snijies was en hielemoale niet glad en al zokke dingen meer. Nou, op 't leste, ikke mit. Zundese klompies an vanzelf, zo hakkekrokten we de stroate langes. Nou kan ik je vetellen, da' 'k nog gien tien stappen op 'e beane doan hadde, of klets! plat op 't gat! En nou weet ie zelf ok wel, hoe de meene

ken binnen: lachen vanzelf om een andermaans ongelok. Afijn, ik bin weer op 'e bien kommen en derekt op huus an goan! En nou zit ik in de piene! Niet, da' 'k me bezeerd hebbe, da' 's best oflopen gelokkig. Mar op 't plak woar 'k valen bin, is een ster in 't ies skeuten en ik bin bange, dat ze me doar wettelik anspoakelijk veur stellen. Ie heuren zokke rere dingen tegenwoordig! Aanders zol 't miskien nog wel een beetien mitvalen, mar ik kan niet mit de veurzitter overweg. Dat zit hem niet in 't ies of in de beane, mar in 't mollevangen! Kiek eens, die veurzitter kan niet de hiele winter veuran op 'e beane zitten en doaromme wordt ie dan mar mollevanger van beroep. En nou is 't altied zo, dat as de winter vortgoat alle mollen bi'j mi'j vegaderen. De meensken zeggen, dat dat komt, om da' 'k zo hoge wone. Dat kan om mi'j wel woar wezen, ik hebbe 't niet noavroagd vanzelf. An de aandere kaant donkt me ok weer, dat het persé niet zo is, want as het heur d'r omme ging, in de buurt van meensken te huzen, die hoge wonen, konnen ze vule beter noar Amsterdam goan.

Mar hoe dan ok, tot nou toe vegaderen ze altied bi'j mi'j, al hè 'k het doar dan ok niet zo bezunder groot op. Ie weten zelf wel, wat mollebulten binnen: zende-bedaarvers!

Nou is 't miskien drie jaar leden, toen komt die veurzitter van de iesklub bi'j me en die zegt: „Jan jonge, ik mos een peer klemmegies bi'j jou in de grond drokken. Kan dat?” Nou, ik hadde d'r niks op tegen, dus ik zegge: „Goa je gang man!”

Mar ik ging netuurlik ok mien gang, waaromme niet, hè? Nou bin ik een beetien van de olde stempel en dus kuierde ik de halve dag mit de skoppe onder de aarm om huus henne: En a' 'k zoe'n zwart bultien mar even zag bewegen, ikke d'r op 'e sokken henne vanzelf! 't Was wel wat kold en wat nat, mar wa' j' véur hemmen: ze héuren je niet a' j' 't zo anleggen. Ik zegge altied: een mollevanger moet op sokken lopen, aanders is ie gien vellegien weerd. Afijn, dan ston ik noast zoe'n bultien en dan mar even ofwaachten, hè. Komt ie? Komt ie niet? In de regel kwam ie wel en dan was 't mar een wippen, hupla! d'r uut! D'r bin meensken, die dat nooit in de slag kriegen en ie kun 't ze niet leren ok. Mar ik vestoa de keunst, kan 'k je zeggen! Ik stak er elke dag wel drie of viere uut. Allemoale hupla!

En intussen hadde de veurzitter zien klemmegies in de grond stoan, en hi'j kwam elke dag wel twee keer kieken, mar hi'j vong krek zovule mollen as onze katte kikers in desember. Eerlik woar, ik kon 't lachen d'r niet omme loaten, as ie altied mar weer mit lege haanden noar huus ging. En ik proatte naargens over vanzelf.

Mar loat het nou krek op een keer gebeuren, dat ik zoe'n mollegien boven de grond bringe, twiel hi'j d'r an komt lopen, om bi'j zien lege klemmegies te kieken. Nou, toen ha' j' de poppen an 't daansen vanzelf. „Jou Aarm Ongelokkien!” zegt ie, „'k zal je vienen, reken doar mar op!” 'k Kan niet zeggen, dat ie slimme harde zocht, want hi'j het nog nooit weer op mien hiem west, mar mit die iesbeane petrouw ik hem niet!

Gelokkig is 't dezelfde oavend van mien vaalpett'j duj worren en er het nog gien pelisie op 'e beane west, hè 'k wel heard. Mar ie kun nooit weten, of 't nog niet weer begint te winteren. En as het sterregien opvriest, vlieg ik er in! Kon 'k nou mar een W.A.-verzekering ofsluten, mar ze willen me d'r niet in hemmen! Ze zeggen, dat het altied een strop veur heur betekent. „Stel je veur:

Jan Aarm Ongelok, huusnummer.... 13!”

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.**

LXXXIV.

„Mooi en Mal!“

*Stellingwerf
13 maart 1959.*

As jim geheugen, beste meensken, krek zo goed is as mienen, dan weten jim er ok niks meer van, da' 'k al eens skreven hebbe over een onderwiezer-in-de-noaste-toekomst, die veur zien eksoamen een groot opstel peuteren wol over het Stellingwerfs. En dan weten jim ok niet meer, da' 'k toen zegd hebbe, da' 'k dat slimme mooi vun, omdat er belangstelling uut blijkt veur onze teal. En as de meester hem d'r veur intresseert, honderd om iene, dat ie het op de skoelkiender overbrengt, krek zoas de griep ok van de iene neuze in de aandere wijt. Dat kan dan netuurlik allient, as die onderwiezer ok veur een Stellingwerfse klasse stoat en het liekt me dan ok hielemoale niet gek toe, as de gemeentebesturen doar een beetien rekening mit hullen bij een benuming! In ieder geval was het een mooi plan en an zien vezuuk om een beetien gegevens hê 'k mit het grootste plezier voldoen.

Mar nou komt er wat, dat minder mooi is. Want toen dat hiele epistel kloar was en het eksoamen aachter de rogge, toen het ie me dat spullegien brocht en toen zegt ie d'r bij: „Pas nou op Jan, dat dit niet wereldkundig meakt wordt!“

Nou, ik keek hem vanzelf mit zôkke ogen an, want ik hadde krek docht, dat zo'n stok in alle Stellingwerfse kraanten thuisheurde! 't Was jomes een mooie gelegenheid, om een beetien propogande te meaken veur onze mooie Stellingwerfse teal?

„Ja kiek“, zegt ie, „dat vewondert je een beetien, mar we hemmen het weeromme kregen, op veurweerde dat het in de doofpot komt. Aanders bin ze bange, dat kommende generasies te goed inlicht worren, as die eksoamen doen moeten. Ze konnen er dan wel eens domweg een stokkien uut overskrieven!“

„Juust!“ zeg ik, „doaromme kommen er dus ok gien ni'je taalboekies en sproakkeunsten en zo van de parse. In 't vervolg moet iederiene zelf mar alles uitzuken. Alle hoekies kun wel op 'e braandsteapel en a' j' dan wat weten willen over Honoloeloe, dan reis ie d'r mar even henne, en a' j' wat heuren willen over Karel de Grote, dan stap ie duzend jaar aachteruut, en vruagen hemzelf an de tillefoon. Liest automaties, want dan hoe' j' niet zo lange op 'e aansluting te waachten!“

Alijn, hi'j begun wat te lachen en hi'j zee, dat dat tuch even aanders was, mar woaróm het even aanders was, wust ie vanzelf ok niet en hi'j was nou nog wel krek onderwiezer worren en die moen alles weten! Dat is te zeggen: alles wat in de boekies stoat!...

Kiek, zoks wordt mi'j toch wel een beetien ál te mal! As iederiene altied weer opni'j beginnen moet, dan kom ie nou ienkeer niet ver in een meenskeleven. De keunst is juust, om verder te bouwen, doar waar een aander ophullen is. En dat het mit domweg overnemen niet zo bar vule te meaken!

Nou het die knoap, die het meer as honderd Stellingwerfse utdrokkings bij mekaander zocht en doar neem ik mien pettien veur of! Loa' 'k dan toegelieke ok mar evenpiers ondeugend wezen en er een stok of wat van overskrieven, mooi en mal:

Domenee krigt het skone hemd an = het Juden van de klokke op zoaterdagoavond.

Zo wies as 't skiethuus van Bremen = eigenwies.

De grond zit op slot = 't is vriezend weer.

Mit 'n worst noar de skinke smieten = mit een spiering een kabeljauw vangen.

De slabbe veur weg hemmen = veur de eerste keer een vri'jer hemmen.

Goed wat in de linkerhaand kriegen = een boef vleis eten.

Het komt op de kroppe van de bloase an = 't is zwoar waark.

Wie mooie of malle Stellingwerfse gezegden kent, stuur ze even deur an:

Jan Aarm Ongelok, hunsnummer 13!

JOUK, Stellingwerfse riempies; An Olyphia.

In: Friese Koerier 6 april 1959.

„Friese Koerier“... 6 april 1959...

Stellingwerfse Riempies

314

An Olyphia

Olyphia jonges, jim bin kampioen!
En ik wil jim hiermit fiesetêren.
Jim hemmen 't bestoan, jim het hiele seizoen
Utzunderlik goed te veweren!

Jim trapten, jim dreafden, jim knalden het leer,
Jim wusten de roze te reaken!
Jim kopten, jim sjouwden, mar al in de weer,
Om een knoert van een doelpunt te meaken!

En kiek, 't is jim lokt; jim stoan trots bovenan!
Hiel Noordwolde zal over jim proaten,
As de ploeg, die leut zien, dat ie voetballen kán!
As de ploeg van de Trapgreage Moaten!

Mar Olyphia jonges, jim bin d'r nog niet.
Nóa het feest dubbel-dapper peberen!
Zet 'm op! Doe jim beste! Want nóu wordt het tied,
Dat Olyphia moet promoveren!

JOUK.

Friese Koerier - 15 april 1959.

316 Stellingwerfse riempies

Veur de dommen...

Ik wete 't wel, 't is domme proat, (
Mar 'k holle van de stilte.
Van 't dorpien, dat te dommelen stoat,
Te dommelen in de stilte.

Ik wete 't wel, 't is domme proat,
Mar 'k holle van dat weggien,
Woar hoast gien auto langes goat;
Dat weggien mit het heggien.

Ik wete 't wel, 't is domme proat,
Mar 'k holle van die liester,
Die hier zien nessien bouwen goat;
Die liester, hieltied driester.

Ik wete 't wel, het dorp goat dood:
Het jonkvolk nemt de bienen!
Hier is gien waark, hier is gien brood.
Doarginder ku' j' vedienen!

Doarginder doar is industrie.
— Dan moet het hier ók kommen!
Mar a' 'k dan noar mien dorpien zie,
Mien weggien zie, mien liester zie...
— Mar dat is veur de dommen!...

JOUK

JOUK, Stellingwerfse riempies; Doe-het-zelf!

In: Friese Koerier 11 april 1959.

Friese Koerier "11 april 1959"

315

Stellingwerfse riempies

Doe-het-zelf!

Doe-het-zelf! Dat is de mode!
Doe-het-zelf! Dat is de tied!
Dokter, domenee en bode,
Skoelmeester, hoge Piet,
Iederiene goat an't zeagen,
En an't timmeren wat ie kan!
Al noa drie, vier, vuuf, zes deagen,
Zie j' d'r risseltoaten van!

Kiek die burgemeester plakken:
Veertien rollen op een dag!
Kiek die dirrekteur eens lakken:
Dá's nou echt de Franse slag!
Kiek eens, wat die kommissoaris
Doar zo in mekaander zet:
Hij meakt van zien inventoaris
Weer een stoatig kammenet!

Loát se timmeren, loát ze lakken,
Gún een ieder zien plezier!
Loát ze prutsen, loát ze plakken,
Gún een aander dat vetier!
En zeg skilder-zonder-klaanten,
Kroep rap in dat Piete-pak!
En zeg timmerman, gien klaanten?
Pik dat burgemeesters-plak!

JOUK.

JOUK, Stellingwerfse riempies; Uut de roadsvegadering...

In: Friese Koerier 22 april 1959.

„Friese Koerier“ - 22 april 1959. -

317. **Stellingwerfse riempies**
Uut de
Roadsvegadering...

Doavid Dorus van der Zaande,
Al een peer jaar achtber lid
Van de Raad van Plattelaande,
Proat goar greag zien woortien mit!

Hij is véur bizunigingen!
— „Doárom het het volk me stemt!“ —
Alle nije dure dingen
Worren deur hem, as't wát kan, remt!

Nou was er een cnvraag kommen
Van de skoelmeester X,
Om een globe. — Doavid brommen:
„Krek al kost zoe'n ding weer riks!“

Burgemeester zee: „De leden
Goan hier grif wel mit akkoord?
't Is een WERELD-globe. Heren;
Wil er iene nog het woord?“

Mit sprong Doavid in de bienen:
„Burgemeester, 't komt nóit goed!
'n WERELD-globe? Ik zol mienen,
Dat ie klein beginnen moet!“

Doarom stél ik véur, da'w' even
Zunig binnen mit vestaand,
En hem eerst een kleintien geven
Van ons eigen Nederland!“

JOUK.

*nie ool
volgende
Ha.*

JOUK, Stellingwerfse riempies; An "De Ooievoar".

In: Friese Koerier 1 mei 1959.

Friese Koerier ... 1 mei 1959.

318. Stellingwerfse riempies

An „De Ooievoar”

Zeg olde, vetrouwde „Ooievoar”,
Wat bin ze mit jou van plan?
Zo lange a' k wete ston ie doar,
En goa f' d'r nou dommiet an?

Ie bin wel verzakt en ie bin wel old,
Mar ie bin me toch zo vetrouwd.
En nou slopen ze jou,
en er wordt ieskold
Op dit plakken wat anders bouwd.

Ie hemmen hier joaren, ja joaren ston.
Vroeger was er klandisie zat.
Toen zag, ie de peerden en weagens goan,
En het lopende volk op pad.

Nou roast het mederne snelvekeer
Je de hiele dag vebij.
En ze zien jou in heur hoast niet meer,
En ze hemmen gien kwetierties vrij.

Zeg olde, vetrouwde „Ooievoar”,
Op die olde, vetrouwde stee,
Zo lange a' k wete ston ie doar,
En nou is het zoe'n vremd idee

JOUK.

JOUK, Stellingwertse riempies; Drok...

In: Friese Koerier 6 mei 1959.

319

Stellingwertse riempies
Drok...

Alle meensken, stok veur stok,
Kleagen: „Wat heb ik het drok!”

„Proat me niet van kraante-lezen!
'k Komme krek an eten toe!
Naachten mossen er niet wezen!
O, wat is't een drok gedoe!

Proat me niet meer van tunieren!
Dat kost vuus te vule tied!
Fietsen? 'k Moet er over gieren
Mit een auto! 'k Fietse niet!

Eens van de netuur genieten?
Eens een daggien d'r op uut?
'k Heb gien ure te veslieten!
'k Lieke wel een vat vol kruut!

'k Sjouwe, 'k dreave — een mesiene!
's Oavends leate, 's morgens vroeg!
En mien kop baarst van de piene!
En ik doe nóg niet genoeg!"

„O, wat hé'k het drok, wat drok!”
— Wie dat niét zegt, sköt een bok!

JOUK.

... Friese koerier ...

... 6 mei 1959 ...

2 x 1-2

?

JOUK, Stellingwerfse riempies; Drok.....

In: Friese Koerier 14 mei 1959.

... en 14 mei 1959. ...

Stellingwerfse Riempies

3/9^{A.} **Drok.....**

Alle meensken, stok veur stok,
Kleagen: „Wat heb ik het drok!”

„Proat ~~me~~ niet van kraante-lezen!
'k Komme krek an eten toe!
Naachten mossen er niet wezen!
O, wat is 't een drok gedoe!”

„Proat me niet meer van tunieren,
Dat kost vuus te vule tied!
Fietsen? 'k Moet er over gieren
Mit een auto! 'k Fietse niet!”

„Eens van de netuur genieten?
Eens een daggien d'r op uut?
'k Heb gien ure te veslieten!
'k Lieke wel een vat vol kruut!”

„'k Sjouwe, 'k dreave, een mesiene....
's Oavends leate, 's morgens vroeg.
En mien kop boarst van de piene,
En ik doe nóg niet genoeg!....

„O, wat hê'k het drok, wat drok!”
— Wie dat niet zegt, sköt een bok!....

JOUK.

JOUK, Stellingwerfse riempies; Moeke-dag.

In: Friese Koerier 9 mei 1959.

Friese Koerier? - 9 mei 1959. -

320. Stellingwertse riempies

Moeke-dag

Morgen is de Dag var Moeke,
Dan slapt ze eens lekker uut.
Dan bringt Vader thee mit koeke,
Of een knappende beskuut.

Morgen dan mag Moeke rustig
Op heur plakkien zitten goan,
Mar de koffie pruttelt lustig:
Dat het kleine Annie doan!

't Kookboek ligt al in de keuken:
— Zóvuul suker — zóvuul meal
Jan het rap een bortien breuken,
Vader gefit hem vort een heal:

„Jonge, kiek toch uut je doppen!
En pas op as Moeke 't heurt!”
Annie zit te slagroom kloppen,
Vader reurt en keurt en . . . kleurt . . .

„Aankem joar”, zegt ie dan heftig.
„Is dát even een idee!”
Nou, dan doen we ók eens deftig
Dan bestel ik een dineel” . . .

JOUK.

Friese koerier - 27 mei 1959 -

322.

Stellingwerfse riempies

An Gurbe en Loltsje

Zeg Gurbe, dinsdagoavend ston ie
Weer in de kraante, as altied.
„Wy hawwe 't feest wer hawn“, beweerd'ie,
Mar nuchter wa'f bepoald nog niet!

De zonne leu'f al onderdealen
Om kwart veur achte! Man, man, man!
Nou ku'f me nog wel meer vetellen,
Mar ik gelove 'r krek niks van!

Veúr Pinkster wa'f een ure leater,
En nou inienen . . . Wát een proat!
't Is mis mit jou! Dit is een fleater
Woar Frieslaand an te gronde goat!

Toe Loltsje, skudde 'm eens goed wakker!
En geef hem mar eens flink zien vet!
Ie bin ók verantwoord'lik, stakker!
Dat stoat in Onze Nijje Wet!

En wil ie persé vroeg op bedde,
Nou, loat hem dat dan stiekem doen,
Mar niet zo rond uut in de kraante!
Deank toch wat om jim goed fesoen!!

JOUK.

JOUK, Stellingwerfse riempies; Visken.

In: Friese Koerier 30 mei 1959.

Friese Koerier - 30 mei 1959.

Stellingwerfse riempies

323

Visken

(De n'jje vegunnings bin dit
joar al geldig op 30 mei!)

Er zat een ienzem viskertien
Vanmorgen an de voart.
Hi'j was slim vroeg uut bedde stapt,
Hi'j zat doar doodbedoard.

Hi'j hadde, mit een protte moed,
Zien snoer in' weater gooid,
En waachtte op de eerste vis,
Mar och, die kwam mar nooit.

Zo zat de visker urenlaank
Vlak an de weaterkaant.
Mar nooit zag ie een keertien biet,
Toen kreeg die visker 't laand!

Hi'j ging noar huus. Zien vrouwgien zee:
„Enne . . . hoe liekt het man?”
Toen zee de visker: „Knudde is 't
Gien katvis kwam d'r an
De n'jje Eksellentsie doet
Rap zien „vis-koale” plicht,
Mar wie d'r an het hoakien moet,
Krigt niet veurof bericht”

JOUK.

JOUK, Stellingwertse riempies; Op je gezondheid!

In: Friese Koerier 16 juni 1959.

"Friese Koerier" 16 juni 1959.

324 Stellingwertse riempies

Op je gezondheid!

Ze hemmen 't mit een boel keboal

An alleman veteld:

„Roombotter! Die is idioal!

En och, 't is hoast gien geld!

Ie bin het an de jeugd veplicht!

Roombotter, die meakt staark!”

— En 't volk is veur die andrang

zwicht:

't Nám dit gezondheids-maark!

Mar nou is 't: „Hol Stop-stop! Niet meer!

Dit wordt ál te onwies!

De winterveurroad lopt geveer!

De hoogt' in mit die pries!

Dan zal veural Jan Overall

Het wel weer loaten stoan.

En die gezondheids-roep, die zal

Ie wel vegeten goan!”....

JOUK

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok LXXXV. Het ni'jje kammenet!

In: Stellingwerf 19 juni 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.
LXXXV.**

172.

Het ni'jje kammenet!

Ik zegge mar zo: een meenske moet mit zien tied mitgoan! As de buren tillevisie kriegen, dan moe' j' niet kienderachtig wezen en op een peer senten kieken, mar dan komt het jou ok toe! As ze allemoale proaten over industrie en febrieken en zo, nou dan moe' j' niet deanken: „Dat is niks veur ons mit ons kleine dorpjen,” nee, dan moe' j' de mond ok wiedeweagen eypengooien, dat ze 't in De Hoag heuren kunnen! En a' j' elke dag in de kraante lezen over een ni'j kammenet, nou dan moe' j' ok mitproaten! Dan heurt dat zo! En ie moen veural nooit anders doen as dat het heurt, want dan lachen ze je allemoale uut! As het in Noordwolde de gewoonte is, om in de winkels Hollaands te proaten, pas dan goed op, da' j' 't ok doen, en gebruik veural gien Stellingwerfse woorden, want zó olderwets bin de meensken doar dan niet meer!

Afijn, da' s vanzelf mar tussen de riegels deur en ie meugen 't dan ok mit alle plezier oversloan of an de zolen van de skoenen lappen, waar ik het over hemmen wol, dat is het ni'jje kammenet!

Al een hiele poze, dag in dag uut, zag ik dat mit grote letters veur op de kraanten stoan: „Ons ni'jje kammenet!” En elke dag docht ik zo bi'j mezelf: „Kiek doar is d'r al weér iene, die hem ni'jje spullegies anskaft het!” Mar lezen hê 'k zoe'n stok nog nooit, want ik bin van neture een minne lezer, dat zee de juffrouw de eerste dag al, en de hujing is van 't joar vroeg deur de dreugte, en de tuun is van 't joar leate, ok al deur de dreugte, en zodoende bin d'r altied een boel dingen te doen, en dan kom ik niet an kraanten-lezen toe!

Mar goed, a' j' dat iedere dag toch zo in de gauwigheid zien stoan op de veurgevel van alle bleaden en blatties, dan deank ie op de duur: „k Moet mitdoen, 'k mag niet achterblijven, want dan goat het je krek as de achtergebleven gebieden: dan wo' j' een zorgenkiend van de regering, en die het toch al genoeg an 't heufd!” Nou moe' j' weten, dat ik nog een olderwets, degelik kammenet hadde, echt iekenholt mit keuperbeslag en ringen an elke lea, en 't ging me slim an 't harte, da' 'k dat misten zol, mar ja, wat doe' j' d'r an, hê? Dus stap ik op een mooie meimoandmorgen noar de timmerman, en ik zegge: „Knelis, jonge, 'k hebben een karweigien veur jou!” „Een karweigien?” zegt ie, en ik zag wel, dat de kin hem zo wat op 't bovenste knoopgat zakte. Mar ik trok me d'r vanzelf geen spier van an! Ik zegge „Kiek eens, Knelis, ik hebbe nog een olderwets, degelik kammenet, echt iekenholt, mit keuperbeslag en ringen an elke lea, en 't goat me slim an 't harte, da' 'k dat misten moete, mar ik goa mit de tied mit, dat kammenet moet moderniseerd worren!” Nou, zokke grote skelvisogen, hê 'k nog nooit op 'e viskarre zien! „k Zal wel eens kommen kieken!” zegt ie

19 juni 1959...

... Stellingwerf ...

op 't leste. Afijn, ie snappen 't zeker al: hi'j is vanzelf nooit kommen opdeagen!

Mar nou woont er bi'j ons op 't dorp een kereel en die kan van alles! Vandeage spit ie het tune-gien van de dokter omme, en morgen helpt ie de barbier inzien en overmorgen is ie opperman, en timmeren kan ie ok! En die het het veur me opknapt. Hi'j het an 't spiekeren en an 't skeaven en an 't beitelten west en 't is hem best lokt heur. A' 'k er zo noar zitte te kieken, dan zeg ik: „Ja, 't is mooi. 't Het een protte geld kost, mar 't is mooi.” De leaden goan nog een bettien stroef, mar dat komt vanzelf goed, het ie zegd. En de deuren klemmen een beetien, mar dat zal ok wel beter worren. We hemmen 't stief in de hoek drokt en as het doar nou mar rustig blijft stoan, dan kan 't joaren mit. Eanlik zit er niks te vule beslot in, zie, mar dat vaalt je zo van veuren hielemoale niet op. Ien ding is jammer: op dat olde zat zoe'n mooie kop. Die ha' 'k er greag weer op had, mar dat heurt niet zo zeggen ze. Kammenetten mit kopstokken bin uut de tied. Nou, 't zal wel waar wezen.

A' j' toevallig eens langes kommen, loop dan mar evenpies an. D'r zit een belle aan de deure, en desnoods kiek ie veur de wissigheid even op 't neambortien:

Jan Aarm Ongelok, huusnummer13

JOUK, Stellingwerfse riempies; Vroeg-op!

In: Friese Koerier 25 juni 1959.

Friese Koerier 25 juni 1959

325

Stellingwerfse riempies

Vroeg-op!

Spring eens een morgen op tied uut de veren!
Skoeff de gedienegies roets an de kaant!
Spoel je wat of en skiet rap in de kleren!
Trek er dan lustig op uut deur het laand!

Kiek, hoe de dauw an de grösspruten perelt.
Toe mar, toe meak het mar lekkerties bont:
Skop mar eens even een gat in de wereld!
Skoenen en kousen mar uut, da's gezond!

Mar — stoa dan ook eens een ogenblik stille:
Wat is de hemel hier hoge en bried!
Luuster, de liester slat trillers van wille,
Daankber en bliede — een welkomst-lied!

Ha! Dat is prachtig, zo orij in de vroegte,
Lekker allient oer zaandpad en diek!
Enten en benten en rietveld en roegte
Disse dag blief ie de koning te riek!

JOUK.

JOUK, Stellingwertse riempies; Olyphia koman!

In: Friese Koerier 26 juni 1959.

„Friese Koerier“... 26 juni 1959.

³⁹⁶ Stellingwertse riempies

Olyphia koman!

Jonges, zet jim voerbalskoe
Nog eens noar je zinnen!
Zundag goa' 'k noar Winsum toe.
Dan wt' 'k jim zien winnen!

Doar op „Grunnens“ zwoare grond
Moen jim het presteren!
Moen jim in gesleuten front
Winnen! Promoveren!

Jonges, 'k zol jim disse eer
O zo hiel greag gunnen!
Doe jim beste! Mit mekeer
Moet het jommes kunnen?

Neem die balle op 'e skoe!
Jéag 'm in de touwen!
Zundag goa' 'k noar Winsum toe,
Boardevol petrouwen!

JOUK.

In: Stellingwerf 3 juli 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.
LXXXVI.
Winsum.**

Stellingwerf
3 juli 1959

A' 'k eerlik bin, dan moe' 'k je vetellen, da' 'k van voetballen mar biester weinig ofwete. Nou ja, 'k hebbe wel eens heard van een pengel en zo, of van „hoaken”, mar dat bin donkt me de gemiene truken van 't spul. In Noordwolde kom ik dan ok niet veake op 't veld heur, want och, dat is zo gewoon hê, vuus te dichte bij huus moe' j' rekenen. Mar ja, as die jongen zoe'n ende vort moeten, hielemoale de klei op naor Winsum, ik zegge mar zo : dan ku' j' ze niet zomar an heur lot overloaten, een beetien leiding moet er nou ienkeer wezen. Nou ha' 'k vanzelf in iene van die sportersbussen stappen kund, mar och, mien buurman ridd zelf hê ! En hi'j hadde mi'j vraagd om mit, dus ikke mit.

Nou geloof ik, dat de beste weg naor Winsum over „Stad” lopt, („Stad” dat is „Grunnen” en „Grunnen” dat is Groningen, dat begriep ie wel) mar niet doen vanzelf, hê, die buurman van mi'j. Welnee man, skuinover de klei op, moe' j' mar rekenen. En a' j' doar ok wel eens west binnen, dan wee' j' ok nog wel, dat elke kilometer doar negenennegentig bochten het. In Noordwolde hemmen ze lange kleagd over dat kronkeltien even benoorden de Hellinge, mar ik zegge je, zoe'n wisse-wassien zien ze op 'e klei niet iens. Doar slingert het zo mar an ien stok vort. Hier en doar stoat een grote boerderi'jje in 't laand, en om de drie, vier kilometer kom ie een dorp tegen. We bin in Oldehove west en in Niehove en Garnwerd en Feerwerd en nog vule meer -werden, mar die willen me nou niet zo gauw in 't zin skieten, en lange prakkezeren wi' 'k ok niet, want ik moet 'e wedstried an ! Allient dat van Niehove, dat moe' 'k je even vetellen. Da' 's zoe'n bezunder dorp, hê. In 't midden he' j' de karke en doar lopt de weg sekuur in een sirkel rond omme henne, en an die weg stoan de huzen, dus ok al in zoe'n sirkeltien, allemoale mit de gevel op 'e karke an. A' j' bij Niehove langes kommen en ie hollen de gewonen weg buten het dorp omme, dan he' j' mit dat vremde geval niks te meaken vanzelf, mar ja, mien buurman die wol ok eens in het dorp kieken, en dus reed ie een hiel smal steegien in, fussen de huzen deur en zodoende kwamen we op 'e „rondweg”. En loa' 'k je nou vetellen, da' we zes keer in de rondte reden binnen, veurdda' we in de gaten kregen, hoe we d'r weer uut kwammen. A' j' ok eens op 'e klei kommen, moe' j' Niehove niet oversloan. Loat die meensken ok eens even lachen, zovule vetier hemmen ze aandere ok al niet.

Afijn, noa een protte vieven en zessen kwammen we eindelijk in Winsum, en mien buurman, die kikt altied de rechter kaant op, en die zegt : „Doar hê' j' de iesbeane al !” Mar ik bin meer links anskuiten en ik zegge : „Kerel, wat wil ie nou op die iesbeane doen. Hier he' j' 't voetbalveld al !” Nou, om kort te goan (want ik wil noar de wedstried toe), hi'j zette de auto onder een grote boom, en we trokken de regenjassen an, en toen noar 't veld.

Pu — pa — poe ! Ik zal je wel vetellen, ik keek me de ogen uut. Een tribune was er niet, dat is waar, maar een veld meneer ! (en mevrouw !) Ik zegge : een veld. Pu — pa — poe ! Zo gruuu as grôs, nou 't was ok grôs, mar noa zovulle weken harde dreugte op die zwoare klei. Pettien of. En achter ons lag nog zoe'n lappien, krek zo mooi en krek zo gruuu en krek zo vlak en a' 'k me niet vekeken hebbe nog een peer vierkaante sentimeter groter ok. En op dat veld 'n gimstiekgebouwgien mevrouw (en meneer). De Noordwoldigers bin d'r vast jeloerse meensken, dat kan 'k je wel vetellen. Tjonge, jonge, wat was er een volk noar 't Hoge Noorden zet. Nou, dat geeft de burger moed. Moed veur de toekomst. Het dorp leeft mit en dat is belangriek veur de ploeg.

Over de wedstried wi' 'k kort wezen, want dat is waark veur de deskundigen. D'r ston een verslaggever noast me en die skreef mar en skreef mar, ik kan je vetellen, dat het potlood kiepevel kreeg, zo benauwd. Nou eerlik gezegd wa' 'k zelf ok niet vri'j van de bibberties. Twee keer drie kwetier ên de hiele pauze in de rats zitten, da' 's een laank skoft. Mar toen de skeidsrechter veur de leste keer fluitte, vort waren alle zorgen. En ien moment docht ikwis en werachtig, da' 'k dichter was en ik zeug het zomar uut mien klevrige doempien :

Wat blinder,
Ze bin d'r !
Ze hemmen 't presteerd !
Niks meer en niks minder !
Ze bin promoveerd !

Dat vun 'k een mooi begin veur een amateur, waar of niet. Thuus hê' 'k wel twee ure pebeerd, om 't twiede vars te bedeanken, mar niks heur. En doaromme zeg ik het mar kort en bondig : „Olyphia van harte fielseerd, en het allerbeste toeweasnt in de twiede klasse !”

Jan Aarm Ongelok..... 13 !

In: Stellingwerf 10 juli 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.
LXXXVII.**

Vekaansie

Stellingwerf
174 — *10 juli 1959*

Ik wete niet, of 't bi'j jim op 't dorp ok zo is, mar bi'j ons is elke oavend wel wát te redden. A'j noar alle vegoaderings toe zullen, hoe'j je wis en werchtig gien tillevisie-kiekkaste an te skaffen, want dan kom ie toch an gien programma toe. Dat de Regering nou veurstelt, om rekloame toe te loaten, hè! Afijn, dat bin mien zeaken niet, ik bin nog nooit in De Hoag west, allient op een skoelereisien, mar da' 's joaren leden.

A' j 't zo bekieken, bin vergoaderings dingen, die je een protte geld besperen: gien kassien en in de regel wél een goeie kop koffie en een segoare toe.

Nou bin ik niet zoe'n vegoaderingsmannegien heur, doar niet van, mar een enkele keer, och dan is er wel eens wat, da' j' deanken: „Jonge, dat komt zonder mi'j niet goed!” En dan zit er mar ien ding op: henne! As 't jou ok wel eens zo goat, za' 'k je mitien een goeie road geven: veur de bestuurs-vekiezing moe' j' veural nooit een mond eupendoen, want dan vlieg ie d'r zogezegd in. D'r is nou ienkeer altied gebrek an goeie veurzitters, skrievers en geld-potters op onbezoldigde verenigingsposten.

Mar om op ons verhaal terogge te kommen: vleden weke bin 'k dus noar een joarvegoadering toe west, zo om ende bi'j de langste dag. De veurzitter zee ok al in zien eupeningswoortien, dat het wel wat een vreemde tied was veur een joarvegoadering, mar in de winter vul 't ok al niet mit, om 't volk wakker te kriegen, mit gladde wegen en zo. Hi'j was in elk geval bliede, dat er buten het halve bestuur ok eens ien lid op 'e vegoadering was, want de sikretoaris hadde bedaant en d'r mos dus een ni'jje kommen! Afijn, de penningmeester hadde bericht sturd, dat ie een half uurtien leater kwam, want hi'j zat op kop en oren in 't huj. We mossen dus mar evenpies geduld hemmen, zee de veurzitter, en éen kop koffie mit een segoare loaten anrokken,

alles op kosten van de kas — die veurlopig nog in 't huj zat.

Zo zatten we dan mit 'n vieren wat te proaten over de dreugte en zo, en over de waarmte en zo, en over Genève en zo, en ik hadde wel in de gaten, dat die veurzitter me onderwiel zo eens op en deale ankeek, en nog eens op en deale ankeek, krek of er wat bezunders an me was. Ik worde d'r beslist een krummeltien zenewachtig van, en ik streek eens mit de vingers deur 't hoar, miskien hadde een voegel wel eh Mar nee, niks te redden. En toen inienen zegt ie tegen me: „Ie kunnen wel vekaansie hemmen, Jan!” En mitien trok ie zien strik even recht.

„Áha!” docht ik. „Zit het zo.”

Ie moen weten, ik hebbe de goeie gewoonte, om hi'j goed weer een hoeroen an te trekken mit het-bovenste-knopien-los. En dan gooi ik de strikken mar zo lange in de kaanfernak. Ik keek eens even noar de aanderen en ja heur. Allemoale 't strapdassien omme en brobbels onder de neuze. Tjonge, jonge, in dit gezelschop heurde ik 't ealiek niet thuus. Mar 'k hebbe me niet loaten kennen, 'k bin zitten bleven heur! Tot sikretoaris bin 'k niet beuumd, want de penningmeester leut een ure leater weten, dat ie nog altied in 't huj zat en doarom is de vegoadering skorst.

Toch het dit een nuttige oavend veur me west. Ik hebbe een stokkien opvoeding geneuten, da' 'k vroeger mislopen bin. En ik hebbe d'r dan ok diepe over noadocht, en ik bin tot de slotsomme kommen, da' j' in de vekaansie:

- a. In een korte broek lopen, ok al hè'j jè kiepevel.
- b. het bovenste knopien los hemmen, onveskillig wat veur weer.
- c. zonne-bakken, ok al regent het alle deagen.
- d. en zo verder — en zo verder.

En da' j' buten de vekaansie:

- a. de jasse anhollen, al plakt het hemd je op 'e rogge vaaste.
- b. een knap strikkien om de hals trekken, al ku' j' amper „pap” zeggen van de waarmte.
- c. een hoed opzetten, al brobbelt het zwiet onder de raanden uut.
- d. en zo verder — en zo verder.

En nou moe' j' je eens veurstellen, dat ik altied docht hebbe, dat vekaansie wat was, dat binnenin je zat, da' j' vulen kunnen, ok in je gewone dagelike waark, as 't mar zoemers weer was en de wereld mooi en bliede om je henne lag. Nou begriep ik wel, dat het allient mar vekaansie is, as de kelender 't zegt. Wat een onneuzel skoap van een Jan Aarm Ongelok, huusnummer 13!

„ Friese Koerier ” - 18 juli 1959. -

327

Stellingwerfse riempies

An de Keale Dunen onder Appelske

Vleden weke, Keale Dunen,
bin 'k evenpies bi'j jim op bezuuk west,
en ik moet zeggen, ik trof het best.
Ik mag zo greag wat omme-strunen
tussen jim hulten
en bulten;
wat klimmen en wat dealen,
een posien op een toppien uitrusten,
en dan weer wieder dwealen.
As jim zelf eens wusten,
hoe mooi as jim binnen..
Mar jim weten het niet,
en er bin ok niet vule meensken, die het weten,
aanders ha' 'k niet zo rustig op dat toppien zeten
een hiele tied.
Zelvs de ijsko-karre ontbrak,
en dus ok de vlagge, die altied op hetzelfde plak
hoge boven jim uutstak.
D'r het zeker niks an jim te verdienen west....
en die iene ijsko, die ik aandere joaren opat....
Och, het speet me wel even,
want het was waarm weer.
Mar toen 'k op jim hoogste kop zat,
zonder lewaai en meenske-leven,
toen niet meer....
Zwart liggen de bossen om jim henne,
en in de iene hoek
het Aekingerbroek.
Wat bin ik bliede,
dat ik jim kenne,
mit jim grootse, jim wiede
veloatenheid van zaand,
zaand, zaand,
en hier en doar tussenbeide
wat strukies en een pollegien heide.

Recht noar het oosten,
hoge boven de bossen,
staat de tillevisiemast op gewoapende muren.
Dat is, om de meensken te troosten,
en ze te velossen
van stilte en ienzeme uren....

JOUK.

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok LXXXVIII. Een krummeltien vekaansie-lektuur.

In: Stellingwerf 24 juli 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
140 JAN AARM ONGELOK.
LXXXVIII.**

Een krummeltien vekaansie-lektuur.

A' j' tot de geregelde lezers beheuren, die weke an weke de „mooi“-gies en de „mal“-legies uut de kraante pikken, dan hè' j' zo zachiesan wel in die gaten kregen, dat ze niet zo hiel gemakkelik te vetèren binnen. Zwoare kost, muizeme arbeid van uren vol studie en prakkesnasie, afijn jim begriepen doar alles van!... Mar omdat het nou vekaansie, en de hiele zoemer zo waarm en dreuge is, trakteer ik jim disse weke op een krummeltien vekaansie-lektuur.

Jim hemmen netuurlik allemoale wel eens heurd van die geleerde prefesser, die bi'j kennissen op bezuuk was, en jim weten vanzelf ok wel, dat het toen krek zok allerberoerdest weer worde. En toen zeggen die kennissen, die zeggen: „Prefesser, blief hier vannaacht mar sloapen, want het is gien weer om d'r deur te goan!“ Nou, de prefesser nam dat mit beide haanden toegelieke an. Mar noa een kwetièrtien, toen was de hiele prefesser vort. En die kennissen mar zuken vanzelf, in alle keamers en in alle gangen en in alle kaasten en in alle hoeken en gatten. Mar ze vunnen hem niet! Een half uurtien leater worde d'r beld en wie ston doar deurnat op de stoepe? Juust! De prefesser! Hi'j was evenpies henne weeromme noar huus toe lopen om te vetellen dat ie niet thusus kwam, vanwege 't slechte weer!...

Mar nou wol ik jim eens bewiezen, dat het niet allient de prefessers binnen, die zokke domme streken uuthealen, en doaromme za' 'k jim een verhaaltien vetellen, dat écht wèrkelik woar gebeurd is, al was het dan ok niet in de Stellingwerven. (Want doar wonen zokke domme boeren niet!).

Om bi'j begin te beginnen, d'r was een man die niet sloapen kon. En toen die zo een uurtien wakker op bedde legen hadde, toen heurd' ie, dat de koenen in 't laand aachter zien huus slim onrustig waren. Beulen, beulen en nóg eens beulen. Onze man was gien boer, mar hi'j nam wel een boerebesluit: hi'j skeut uut zien bedde en in de kleren en hi'j ging noar 't laand. En doar ontdekt' ie al redelik gauw, wat er an de haand was: de koeie-ooievaar hadde een kalvien brocht! Onze man krabde 'm drie keer aachter 't oor, en toen wust ie, wat 'm te doen ston. De boer, woar de koenen van waren, woonde een best ende vort, en die woarskouwen ging dus niet best. Mar het melkkarregien van die boer ston in de appelhof van de burenen, en op dat karregien zol ie het kalf uut het laand healen, en het vaastebienen an een appelboom. As de boer dan morgenvroeg kwam te melken, zag ie het mitien stoan. Hi'j dee zoas ie docht hadde, kreup veur de twiede keer op bedde en sleup in.

Mar op het ogenblik, dat hi'j insleup, worde de boer wakker, en hi'j dochte an zien koe. En omdat ie wel in de gaten hadde, dat de dag van de bevaling niet ver meer was, nam ie het wisse veur het onwisse én zien fiets, en zette midden in de naacht noar 't laand. Was ie nou mar deur de appelhof leupen, dan was er niks bezunders an de haand west, want dan hadd' ie 't kalf vunnen. Mar hi'j ging deur de hekkedam an de weg! En toen ie bi'j het vee en de bewuste koe kwam, toen docht ie: „Wee' j' wát? Ik neme dat beesien mit noar huus! Ik vertrouwe 't niet langer, en ik wil hier niet de halve naacht in 't laand zitten.“ En hi'j mit de koe an de iene en de fiets an de aandere haand op huus an. Nou, hi'j was een peer ure onderdak, want het beesien wol min lopen en zoas gezegd, 't was een best ende van huus of. Mar eindelijk kwam ie dan toch op de boerderi'je an en doar... zag ie, dat ie de koe wéi, mar 't kalf niét hadde! Ie kun je wel veurstellen wat ie dee: wéér noar 't laand, zuken om 't kalf. Mar hi'j vun 't niet, want hi'j was weer niet deur de appelhof lopen. Afijn, hi'j zochte krek zo lange, tot het dag worde en toen kreeg ie een helder idee! Hi'j dochte: „Wee' j' wát? 'k Snappe d'r gien sikkepittien van, mar 'k goa melken!“

En hi'j zien melkkarregien uut de appelhof heald!....

„Bèèèèèè!“ zee 't kalf.

En wat de boer zee, nou dat hemmen ze me ok veteld, mar zien woorden passen niet in de mond van

Jan Aarm Ongelok, huusnummer.... 13!

*„Stellingwerf“
- 24 juli 1959 -*

Het nieuwtje van de week! Vakantie!!

In: Het Westerkwartier 25 juli 1959.

Het Westerkwartier ... 25 juli 1959

Het nieuwtje van de week!

268.

VAKANTIE!!

Ha, komaan! Het is vakantie!
Er op uit nu! Wijd en zijd!
Ver van huis! Da's de garantie
Voor een welbestede tijd!

Volle treinen, volle bussen,
Da's nu eenmaal zo het hoort!
En maar hollen ondertussen,
Want we willen voort, voort, vóórt!

Wriemelende mieren-stranden,
Met geen plekkie onbezet;
Verre, dure buitenlanden,
En vooral héél laat naar bed!....

OF: je heerlijk uit te strekken,
Eenzaam, op een stille stee.
Eventjes jezelf ontdekken!
Dromen van de Sprookjes-fee!....

JOUK, Stellingwertse riempies; Vekaansie.

In: Friese Koerier 25 juli 1959.

Friese Koerier " . . . 25 juli 1959 . . . "

Stellingwertse riempies

328

Vekaansie

Vekaansie — is dat enkel: tied
Van wied-woar
 deur de wereld dwealen?
Van reizen, trekken — *aanders niet?*
Van dure pensions betalen?

Vekaansie — is dat enkel: tied
Van volle bussen, volle treinen?
Van straand en zee, waar wied en zied
Een protte blote meensken deinen?

Vekaansie — is dat enkel: tied
Om j' in de dunen mu te sjouwen?
En thuis te kommen, suf en ziek,
En zonder hope en vetrouwen?

OF — is vekaansie ók:
Allient noar stille plakkies trekken,
En dromen van een Groot Gelok,
En evenpies jezelf ontdekken? . . .

JOUK.

JOUK, Prikkedam.

In: Friese Koerier 4 september 1959.

Friese Koerier ... 4 sept. 1959.

330 Prikkedam

Zundag zu' we weer eens smullen
Op die mooie Prikkedam!
Zundag zullen ze weer brullen :
Zaan en staank en vuur en vlam!

Ja 't is prachtig, ja 't is machtig!
Ieder jaar is 't eanlik ni'j.
Altied weer is het werachtig
Vuus en vuus te gauw verbi'j!

In de bochten wordt er vochten
Om een sentimeter véur!
Op de rechte enden vlochten
De kenonnen d'r vandeur!

En nou nog dat ziedspanrésen,
Ok al in zoe'n grootse vorm!
Zundag zal 't weer woarkied wezen:
PRIKKEDAM, IE BIN ENORM !

JOUK

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.**

176

XIC.

De Prikkedam.

"Stellingwerf"

11 Sept. 1959

Ik hadde altied docht, da' j' om zaand te zien noar Appelske fietsen mossen en dat zal miskien ok wel zo west hemmen, mar nou ku' j' wel bi'j mi'j terechte. Vlak aachter 't huus ligt een hiele bulte: doar he' 'k zundagoavond de kieren uitklopt.

Ja zeker, ik bin noar de Prikkedam west! Dat doe' 'k alle joaren! Ien keer he' 'k vestek loaten gaan, een joar of drie leden, toen regende 't de hiele dag. Nou zeggen ze, dat dat toen de mooiste wedstrieden west binnen, die ze ooit hullen hemmen. Nou, dan hebb' ik pech had, da' 's trouwens niet de eerste keer... Afijn, zundag bin 'k wél henne west, heur! Ik zegge mar zo: as Stellingwerf heur ie doar! Die wedstrieden op 'e Prikkedam, dat bin mit van de grootste dingen, die de Stellingwerfen te bieden hemmen. Burgemeester Bontekoe van Ooststellingwerf is er trouwens ok wel wat maans op heur! Dat ku' j' véur in 't programma lezen:

„De wedstrijden op het circuit van de „Prikkedam”, een aantal jaren geleden door moterenthousiasten op touw gezet, zijn gegroeid tot een sportevenement van betekenis, waar velen elk jaar naar uitzien!”

Kiek, dat is gien opskepper'jje, want as dat zo was, dan zol er niet stoen hemmen: „waar velen elk jaar naar uitzien”, mar dan hadde d'r stoen: „waar dúzenden het hiele joar noar uitkieken!”

Tjonge jonge, wat wás er weer een volk! En wat wás er een zaand! En wat wáren er een moters! En wát he' we geneuten!

Eerst he' we een skoffien bi'j de zaandkoele stoen, boven op die hoogte, ie kennen hem netuurlik wel. Wat kwammen ze d'r mooi anskieten, hoepla, op 'e kop er in! En dan mar ofwaachten, as ie 'm d'r deur trekkén wol. Nou, doar bin nog al een stokmennig stroffelt, dat kan 'k je wel vertellen. Doar bi'j die zaandkoele, doar steuf het een klein beetien, mar toen we leater op dat malle hoekien stonnen, mit die diepe koelen, een klein enhien veur de start, nou toen was 't nog aandere wat! Toen wa' j' bi'j wieze van spreken krek een zaandzoeger! We hemmen 't er een half uurtien uuthullen en toen bin we noar de springskaans gaan, doar zag ie ze tjoep! deur de locht vliegen. Alwéer zoe'n machtig mooi gezichte. En op 't leste he' we nog weer op een ander plak stoen, want ie wollen eanlik wel, da' j' zoe'n dag op tien steden toegelieke wezen konnen. Die hiele Prikkedam zit hardsti... vol van die mooie plakkies, woa' j' genieten kunnen, volop genieten van die brullende kenonnen en die keiharde kerels, die in een slobberboezeroen en een leren broek deur al die koelen en óver al die hoogten jeagen.

„De mens kan niet leven van brood alleen” zegt Burgemeester Bontekoe in het veurwoortien van het programma. Nou, d'r waren ijsko's zat en d'r was limonade en d'r waren bananen en appels en sinesappels, en d'r was een zunnegien, dat ston te stroalen an de locht, en d'r was zaand op 'e grond en zaand om ons, henne en zaand binnenin, zaand-zaand-zaand.

Wat een terrein, die Prikkedam! Ik hebbe al veake op een tribune in Assen zeten, de hiele dag op 't zelde baankien en dan fiits! sköt er zoe'n monster-mesiene vebi'j. As het dóar mar in zit, dan zal die rieder het er wel uthealen ok. Is dat dan soms niet mooi? Netuurlik wel! Aanders wa' 'k er niet zo veake hennegoan. Mar toch... die Prikkedam, die ligt mi'j noa an het harte! Doar komt het ok wel op 'e motor an, mar véural op die kerels, die er op zitten. Gas geven - skakelen - of remmen - inhealen - vebi'j skieten - dat is waark - kere!swaark!

Ik geve jim netuurlik gien veslag van de wedstried, dat doet die man mit zien notisie-boekien wel. En 'k vertelle jim ok niet van die jongies, die niks deden as lege flessies zuken. Mar ik wil die Prikkedam even noar veuren healen, omdat ie het bewies levert, dat het noorden van ons laantien ok wel wat presteren kan; dat er hier ok nog wel meensken wonen die van anpakken weten; die durf en lef genoeg hemmen om in korte joaren wat groots op te bouwen.

Een haand - een gelokwens van
Jan Aarm Ongelok, husnummer... 13!

JOUK, Stellingwerfse riempies; Skutsluus.

In: Friese Koerier 15 september 1959.

331.

Stellingwerfse riempies

Skutsluus

In het grote kenoal,
zomar tussen de wiede wellaanden,
ligt de sluus,
een machtig bouwwaark van beton en staal
uut meenske-haanden.
Er omme henne een huus
of drie viere van het personeel,
en de skipperswinkel, mit brood,
kraanten, emmers, klompen en keneel;
de omzet is groot,
want elke skipper vragt hier zien deel.

Stampende skepen
glieden deur de eupenstoande deure
in de grote kolk.
Hakke-puffende moterboten skeuren
onhaandelbare geveerten rap en geslepen
noar 't vedéligste plak.
Het skippersvolk
legt de lussen
om de poalen; de koabels trekken strak.
Skip noast skip, da' 's een mooi gezichte!
En ondertussen
skoft de grote deure langzem achter heur dichte.

Doar liggen ze dan,
opsleuten tussen vier muren.
Mar lange zal het wei niet duren,
want het weater komt er al an:
het wiel en het kolkt noar binnen,
en het klimt in de stienen raand,
en het dregt die het weater minnen
op zien grote machtige haand!

Nou skoft de deure veur heur
al noar de kaant,
en iene veur
iene, krachtdoadig en kort,
slat de skroeve in 't weater,
en veren ze vort.

De sluus is leeg; mar evenpies leater
bin er al ni'ffen.
Zo is 't in de sluus:
ien ogenblik ruste tussen stoa en beton,
mar woar ze ok gaan, hoe de wienden ok wi'ffen,
élke skipper veert thuus
noar de Horizon.

JOUK.

15 sept. 59.

3e dinsdag
15 sept.

Friese koerier ... 3 okt 1959 ...

332.

Stellingwerfse riempies

Zeg vlieger!

Zeg vlieger, wat stoa' j' doar weer hoge an de locht,
Mit je lachende kop van gekleurd papier!
Je lange start slingert henneweer van puur plezier!
Wat deank ie? Bt' j' de meenske-wereld wiedwoar ontvlocht?

Kiek ie wied uut over huzen en laanderi'jjen?
Proat ie mit de wolkens die nog vule hoger goan?
Speul ie mit de zwelvers die om je henne dri'jjen?
Lach ie tegen de jongies die in 't weilaand stoaan?

Zeg vlieger, wat rok ie en wat trek ie an de droad,
Is 't je nóg niet genoeg? Wi' j' beslist noar de zunne?
Pas toch op vlieger, pas toch op! want de droad is zo dunne!
En een lattien mit een noeste is je roggegrad

Wees mar tevreden, stoa doar mar stille,
Want een dun stok papier is je tere haud,
Sn as er wat skeurt is 't gebeurd en uut!
Wees mar tevreden en meak mar wille!

JOUK.

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok LXXXIX. Mit de reisvereniging op stap (1).

In: Stellingwerf 16 oktober 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.
LXXXIX.**

Mit de reisvereniging op stap. (1).

Jim zullen zachiesan wel begrepen hemmen, dat ik een boel van de Stellingwerven holle. Ik mag greag an de Lendediek stoan en uutkieken over de wiede laanden van de Westhoek, en ik mag ok greag wat zwaarven deur de Koepelbos bi'j Bekoop, woar de geweldige beuken noar de hemel grujjen as stille getugen van een groots veleden.

Mar an de aandere kaant — want alle dingen hemmen nou ienkeer twee kaanten kregen, zélf s en voetballe — an de aandere kaant bin 'k er ok wel terdege van overtuugd, dat het vekeerd is, om je op te sluten binnen de greanzen van dat kleine stokkien wereld. En doaromme nou, mar doaromme dan ok allient, bin ik lid worren van onze reisvereniging!

Kiek, die reisvereniging op ons dorp, dat is er krek iene veur de gewone man. (En trouwens ok veur de gewone vrouw). Meensken, die zelf een auto hemmen, bin er gien lid van, want wat moen die mit een reisvereniging doen? Die kun er zelf wel op uuttrekken, as ze doar zin in hemmen. Mar wi', mit onze olde fietsies, wi'j kommen op eigen gelegenheid niet ver, en dan is zoe'n vereniging een mooi ding. Ja, dat hiele verhaal hé' 'k niet van mezelf heur, dat het de veurzitter me allemoale veteld, toen 'k nog gien lid was. Hi'j zegt tegen me: „Jan jonge, ie moen ok lid worren. Ie moen ok eens wat meer van de wereld zien! Veur iene gulden in de maand heur ie bi'j ons. En ie kun nog krek mitdoen, we hemmen alle joaren een peer plakkes in de bus vri'j. Besluit nou derekt, want as een aander je veur is, bin ie d'r aachter!”

Afijn, ik begreep vanzelf best, dat het niet zozeer om mi'j, mar wel om die peer lege bus-plakkes was, en doaromme hé' 'k mar „ja” zegd. Ik luat de meensken nou ienkeer niet greag in de velegenheid zitten.

Zo doende hé' 'k veleden winter de eerste joarvegoadering mitmaekt. Nou, ik moet zeggen, dat was een gezellige boel. Eerst kwam er een euepningswoortien van de veurzitter, en toen een hiel laank veslag van de sikretoaris, en doarnoa nam de penningmeester het woord. Nou, toen dié uutproat was, toen begreep ik eanlik pas recht, waarom ik beslist lid worren mos....

Het volgende punt van de agenda was de bespreking van de komende reize, en dat was een zwaar punt. De iene zee, da' we de hiele dag wel noar Appelske goan konnen, doar was zaand en doar was bos en doar was een speultuun en doar was een zwembad, en dan ha' we een goedkope reize en konnen we 't onderweg goed nemen van eten en drinken. Mar de veurzitter vun dat een plan van niks, omdat het eerste doel van de vereniging was . de wereld ontsluten! En doar was bi'j een reizien noar Appelske toch hoegenaamd gien sproake van.

Toen kwam er een aander an 't woord, en die wol mit alle geweld noar Ameland. Mar de sikretoaris, die nou an de beurt was, sleug dat hielemoale of, want stel je veur, da' j' slecht weer troften, dan kwam ie allemoale ziek en beroerd op zoe'n eiland an, en bovendien, wat mos ie er dan beginnen?

Het darde veurstel kwam van een vrouw, en die wol noar Emmen, want die vun eapies zokke mooie beesies. Mar de penningmeester miende, dat er in ons eigen dorp al genoeg eapen rondleupen, en dartien joar leden was de vereniging trouwens ok al eens noar Emmen west. Doar wust wel gien iene meer wat van, mar 't bleek uut de boeken.

Stellingwerf
16 okt. 1959

Zo worde d'r een dik ure henneweer proat, en dat begon mi'j zachiesan te vevellen, en ik dochte: „Jan jonge, ie bin ok lid, ie hemmen ok recht van spreken!” Afijn, ik kloppe mit de pupe op 'e toafel om stilte en ik kloppe nog eens, en ik raspe de keel wat skone, en ik zegge: „Meneer de veurzitter, ik stelle veur, om de organisoasie van de hiele reize an 't bestuur over te loaten. Het bestuur wet nou wel, woar me niét henne moeten, en het moet nou zelf mar besluten, woar we dan wél henne goan!” Nou, ik skeppe niet greag op over mezelf, mar 't was ien groot stok applaus, dat kan 'k je wel vetellen. Toen 't een beetien bedeed was, zegt de veurzitter: „Jan Aarm, ie bin een ni'j lid, mar we kun derekt al zien, da' j' ok een goéd lid binnen. Ie vulen om zo te zeggen de gang van zaken mit je blote voeten an. Het is noamelik zo, dat ditzelde woortien alle joaren spreuken wordt, mar dan pas noa twee ure dilleberéren, en nou is er nog mar krek een ure vort. Ik stelle veur, om de zodoende vri'jkommen tied an een vetéring te besteden! Iene op tegen? Niet? Inskinken dan mar!”

D'r was mar iene, die een vuurrooie kop kreeg. Dat was:
Jan Aarm Ongelok, huusnummer 13!

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok XCI. Mit de reisvereniging op stap (2).

In: Stellingwerf 30 oktober 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK
XCI.**

Mit de reisvereniging op stap. (2.)

178
Ik wete niet, of jim nog weten wat ik wete, mar de veurige keer hê' we even over de joarvegoadering van onze reisvereniging proat, en nou zu' we dan mar zachiesan verder kuieren in de geskiedenis.

Noa de vegoadering heurd' ik een hiele pose niks, wat me trouwens niet verwonderde, want een bestuur is gien goed bestuur as het niet zoe'n keer of tiene joars in vegoadering bij mekaander komt. Dat stoat leater in 't joarveslag en dat meakt indrok op de leden! En veur zoe'n belangriek ding as het bespreken van een kommende reize, meugen alle bestuursleden toch wel een keer huusbezuuk hemmen. (Ie moen weten, dat de bestuursvegoaderingen an huus hullen worren, op een oavend as de vrouw niet thuus is, eerlik op 'e rij of, te beginnen bij de veurzitter en zo an de leegste rangen toe.)

Mar noa een maand of twee, drie kwam er een brief:

An de leden van de reisvereniging „Iene Dag Wille” - I.D.W.

Het bestuur is er mit een protte mujte, een boel proaten en mennig koppien koffie, om van 't aandere mar te zwiegen, in sleagd, een geskikte reize in mekaander te organiseren. We hadden docht, we mossen mar noar Arnhem. Arnhem is een mooi plak, dat zal iederiene wel bekend wezen. Ie hemmen er mooie parken, zoals de Bedriegertjes en Sonsbeek, ie kunnen er veren op 'e Rijn (niet zwemmen!), ie kun er noar het Eupenlochtmuseum goan (doar stoat half Nederland, niet echt natuurlik!) en ie kun d'r nog een protte dingen meer doen ok, mar dan moe' j' twee of drie deagen goan en dat is in stried mit onze neame: Iene Dag Wille. (De kas lat het trouwens ok niet toe!). Ien ding stoat wel vaaste: we moen om zes ure vort ('s morgens vanzelf!). Kom nou niet om kwart over zesse, want dat skeelt ons een kwetier. Omdat het een lange reize is, wordt de bus nogal duur en doaromme zucht de penningmeester gien kaans, om onderweg ok nog waarm eten te betealen neem dus een peer plakkes brood mit. Keddities bin wel an te roaden. Koop ze veural bij bakker Krentebrood, hi'j is jommes een trouw lid van onze vereniging en hi'j betealt de helte van de kosten van disse drokwaarkies. De aandere helte komt veur rekening van de smid. Hi'j meakt van de gelegenheid gebruik, om de boeren onder onze leden nog eens te wiezen op zien melkmesiemen. Die dingen speren een boel tied uut en wie er nou iene anskaft, hoeft niet bange te wezen, dat ie te leate bij de bus komt. We rieden in iene rok noar Zwolle en doar drinken we een bakkien koffie, aandere wo' j' stief van 't zitten. En reken nou mar niet, da' we dan recht op Arnhem angoan, we willen de Holterbaarg en zo ok wel eens zien dat zu' we tegen de sjefeur zeggen. We rieden mit een bus van Z.O.U.T. (Zonder Ongelokken Uut en Thuus!) 't Moet een beste bus wezen en zo 't nou liekt komt ie hielemoale vol. Woensdag 29 juli zal 't wezen. We goan eerst noar 't Eupenlochtmuseum as 't goed weer is, en as 't slecht weer is ku' we de Rijn wel op, want dat is toch allemoale nattigheid. Mar we rekenen netuurlik op goed weer. Hoe we verder de dag deurbrengen zal de toekomst wel leren, aandere goa' we noar de speultuun, da' 's ok altied nog wel de mujte weerd. De Dieretuun zu' we mar oversloan en er is veur de vrouwluden gien gelegenheid om in Arnhem te winkelen, want dat is niet in 't belang van onze eigen middenstaand. Verder is 't een prachtige stad.

Stellingwerf 30 okt. 1959.

We hopen nou mar, dat het iederiene noar 't zin is, want we willen „Iene Dag Wille” hemmen, en niet „In De Warre” wezen.

De sikretoaris!

Wat een brief hê? Ja, hi'j is niet zo min, die sikretoaris van ons. Jammer, dat de penningmeester zo krenterig is, want die rekloame heurt er netuurlik niet in vanzelf. Mar ja, wie skeutig is mit de senten krigt overal een vinger in de bri'j. Zo is 't bij ons en zo is 't bij de tillevisie...

Mar da' 's gien onderwaarp veur een onneuzel mannegien as

Jan Aarm Ongelok, huusnummer..... 13.

JOUK, Stellingwerfse riempies; Nog even....

In: Friese Koerier 27 november 1959.

Friese koerier... 27 nov 1959...

333

Stellingwerfse riempies

Nog even....

Nog even, dan is 't vuuf desember,
De vejoardag van Sunterkloas.
Dan ridt ie weer op zien Skimmel,
En noast hem lopt Pieterboas.

De kraanten stoan vol mooie dingen,
Van speulgoed tot kleren toe.
En duzenden kiender zingen
Van koeke en van.... de roe....

De winkels bin overleaden
Mit spullen — gewoon en veneam —
En de kiender, as dwarrelbleaden,
Wijjen van ream noar ream.

Domniet, bliede en uitgeloaten,
Vetellen ze thuis d'r van.
En Moeke lat ze mar proaten,
En luustert — en glimlacht dan.

JOUK.

In: Friese Koerier 28 november 1959.

DE ZAK VAN SINTERKLOAS

Het is begin desember, en het is hiel stille op 'e weg. Hiel stille, en hiel donker. Want het is al leate in de oavend. Ja, eanlik is het al naacht. De stroatiantearns bin uutgoan, en in de huzen braandt naargens meer locht. Alle meensken sloapen al.

Ie hadden vanmiddag eens op 'e weg kieken moeten! Wat was er toen een droktel! Allemoale kiender, en ok een protte grote meensken. Want ie moen weten, dat het gauw Sunterkloas is. En daarom hemmen de winkeliers nou heur winkelreamen eens ekstra moot meakt. De bakker het een peleis bouwd van witte suker. De krudenier het mooie sukeloabeesten te koop. En veur het ream van de speulgoedwinkel zie j' de prachtigste dingen! Grote poppen veur de meagies. Auto's en trekkers en voetballen veur de jongen. En een échte elektrische trein, die wêrkelik rieden kan!

Dat willen alle meensken greeg zien, en de kiender veural! Doarom was het vanmiddag zo drok op 'e weg. En vanaovend was het er al wêr slim drok. Want de Vaders mos-sen al dat moole toech ok bekieken. En die hadden het vanmiddag niet an tied. Die waren noar 't waark in de stoetefabriek, of op het faand of op een ander plak.

Mar zachiesan worde het iester eutoen bin al die meensken noar huu-toe goan. En nou zie j' sien iene meer buten. De winkeliers hemmen de iaampen uutdrifd. Van de moole reamen is niks meer te zien. En de trein veur het raam van de speulgoedwinkel is stille bliieven stoan. Zomar tussen een grote leren voetbal-le en een blokkedeuze.

"Hè, wat zunde!" zucht de trein.
"Wat is zunde?" vragt de voetbal-le mit een hoge piepstemme.
"Da'k nou niet meer rieden kan, netuurlik!" zegt de trein. "En het ging krek zo prachtig!"

de deure. Kiek, nou dri'jt ie de sleutel omme. De deure goet epen, en.... "Goelensnacht winkelier! Goelensnacht!"

"Dag Sunterkloas! Dag Piet! Kom binnen! Kom mar gauw binnen! Ja, eh.... kiek.... eh.... ik hadde ilm nog niet verwacht. En doar-omme eh.... het is wel een beetten reer hè.... Ik bedoele die pijama en die pantoffels. Mar eh.... Sunterkloas ik kan er wêrkelik niks an doen. en...."

"Hindert niks man, hindert niks!" zegt Sunterkloas lachende. "Wat zeg le d'r van Piet!" Piet skuddet zien heufd.

"We wollen greeg wat speulgoed kopen", zegt Sunterkloas tegen de winkelier. "Zol dat kunnen?"

"Mar netuurlik, Sunterkloas! Netuurlik! Een ogenblikken geduld greeg, dan zal ik de iaampen veur de reamen even andoen. "Krip-knip!" Doar branen ze al.

"Prachtig! Prachtig!" zegt Sunterkloas. "Ik zie het wel, Piet. Hier-ku' we hiel wat kopen veur de kiender van het dorp. Kiek eens an: een voetballe, en een blokkedeuze, en een trein, en een telream, en een prachtige poppe, en een blokfluite, en een grote teddybeer...."

"Wat vindt Sunterkloas nou eanlik wel het mooleste van alles?" vragt de winkelier. Hij is er wies op, dat Sunterkloas zien spullen zo moole vindt, dat snap ie wel. "Och, dat weet ik eanlik niet goed", zegt Sunterkloas. "Wee' j' wat het is? De iene jongeholt van voetballen, en de sandere speult fierwar mit een trein. Het iene meagienholt van een

Niet mit een trein, en niet mit een blokkedeuze, en niet mit een voetballe. Meziek móet er nou ienkeewezen!"

De blokkedeuze pebeert zien skoiders op te trekken, mar dat lokt niet zo hiel best. En de trein wil zien heufd skudden, mar dat goet ok al niet. Alient de voetballe rolt zachies henneweer.

"Ik heure wel, da' j' sien vstaand van meziek hemmen!" siet de blokfluite kwoad weeromme. "Het komt er niet op an, of het harde goet, mar of het móó! is!"

"De blokfluite het gelieke!" zegt eerien steimmeagien.

"Wie is dat? O, het is Annemieke de poppe. Die is veziebtig uut heur moole deuze stapt. Ze het de hiele dag sloapen, mit de ogies dichte. Mar nou is ze wakker worren, deur het geproat van de aanderen. Tjonge, wa! stoat die Annemieke d'r deftig op mit heur zundees klaren! En wat het ze moole stoegies an! En alle-

Een verhaaltien veur de kleine

Stellingwerfers, verteld deur Jouk

„Ik bin teménen mar bliede, da' j eindelijk eens even stille stoan!" bromt de blokkedeuze. „Ik hebbe er de hiele dag al niet van sloopen kund. En ik begon al bange te worren, da' j' de hiele naacht deurrenden. Nou hemmen we gelokkig eens even een beetien ruste".

„Ie bin jeloers, hè?" zegt de trein kwoad. „Omdat ie mar een gewone deuze binnen, mit wat holties. Ie kun niet iens van je plakken of kommen mit je vierkaante lief. Sunterkloas zal jou vast niet kopen. Wat moen de kiender mit jou doen? Een trein viennen ze vule mooier! Een échte trein, zoals ik er iene bin!"

„Opskepper!" bromt de blokkedeuze. „Ie kún rieden, dat is woar. Mar mit een kwetiertien het alleman de oarigheid van je of. Nee, dan moe j' mien blokken hemmen! Doar meaken ze de iene keer een huus van, en de andere keer een kärke, en wéér een andere keer een brogge. Dat is hieltied wat nijs. En dat is hiel wat anders, as altied dezelve rondties dri'jjen! As ik er goed over noadeanke, bin ik het mooiste speulgoed, dat er bestoat!"

Mar nou begint de voetballe ok een woortien mit te proaten. „Het mooiste speulgoed, dat er bestoat?" piept ie niedig. „Jim weten er niks van! Het mooiste speulgoed bin ik! Alle jongen bin gek op me. As Sunterkloas mi'j mitnemt, en hi'j geeft me an een jonge, dan nemt die mi'j mit butendeure! En dan duurt het mar even, of er dreaven wel tien of twintig jongen achter me an. En ikke mar rollen en springen! Miskien spring ik wel an de zunne toe, zó mooi is dat!"

„Ik kan wel neuren, da' j' een slim dom ventien binnen!" zegt de trein. „Wie lat nou mit hem omme trappen deur een stel skoelejongen? Ie zullen wel gauw in de modder liggen. En dan zu' we eens kieken, 'e j' nóg zo eigenwies doen!"

„En miskien loop ie wel leeg in 't stiekeldroad!" zegt de blokkedeuze d'r achteran.

Op dat ogenblik lat de blokfluite een zaacht gesis heuren. „Jim deanken allemoale, da' jim hiel wat weerd binnen" fluustert hi'j. „Mar wat is een wereld zonder mezelek? As ik er niet was, woar was dan het piezter in de wereld? Het zol me eanlik niks verwonderen, as de kiender dan hielemóale niet meer speulden.

moal krullen in 't hoar! De anderen worren er even stille van. Mar dat duurt niet lange

„Annemieke is een proatiesmeaker!" piept de voetballe, zo harde as ie mar kan.

„Pas op, wa' j' zeggen, voetballe-gien!" zegt Annemieke. En ze stiki heur wiesvingertien woarskouwend in de hoogte. „Moe' ik miskien bi'j je kommen?"

„Dat durj te toch lekker niet!" zegt de voetballe bretoal. „Ie bin vuus te bange, da' j' je mooie jurkien dan skeuren an 't telream!"

Het telream begint te lachen. Zien ballegies rammelen er van: „Rikke-tik, rikke-tik!"

„Ie hemmen geliek!" zegt Annemieke. „'t Zol ok wel slimme jammer wezen, as dat gebeurde. Ie weten zelf net zo goed as ikke, dat alie meagies vanmiddag noar mi'j keken. Noar mi'j heur ie wel! En lekker niet noar jou!"

„Mar alle jónge keken noar mi'j!" piept de voetballe niedig terogge.

„En noar mi'j keek iederiene!" zegt de trein trots. „Zie j' nou wel, dat ik de veneamste bin?"

De blokkedeuze zegt niks. Die is al lange weer in sloap valen. „Stilte!" klinkt er inene een zwoare stemme. O wee, wie is dat? Het is de teddy-beer. Hi'j is de grootste van allemoale. Doarom is hi'j de boas. „Stilte! Iederiene op zien plak, en de monties dichte! D'r komt bezuuk!"

Bezuuk? Midden in de naacht? Dat kan toch niet?

Ja, dan ken bést! De teddy-beer het het wel goed heard. Luuster mar: „Klik-klak-klik-klak...." Is dat een peerd? Ja, dat moet bepoald een peerd wezen! Heur, nou stoat het stille. Vlak veur de winkel. Heur ie doar niet iene proaten? Het klinkt wel siim zachies. Jammer, dat het nou zo donker is. Ie kun niks zien. Bin dat voetstappen op de weg?

„Rrrrrrrt.....rrrrrrrt....." doet de belle.

En even leater: „slof-slof-slof-slof-slof...." komt de winkelier noar beneden. Hi'j het de belle heard. Hi'j is er wakker van worren, en nou lopt ie de trappe of. Doar is ie al in de winkel. „Knip!" Nou goan de grote laampen branen. Kiek die winkelier eens! Hi'j is op pantoffels, en hi'j het een pijama an! Zo stap ie noar

poppe, en het andere speult greag op een blokfluite. En de kleinere viennen een blokkedeuze weer prachtig. Of een teddy-beer, of een telream.

En doarom zol ik zo zeggen Piet, zu' we alles mar mitnemen?"

„Best Sunterkloas!" zegt Piet. Hi'j doet de grote zak eupen, die ie onder de arm hadde. En doar stopt ie alles in.

Nog een paar deagen, jonges en meagies! Dan goan Sunterkloas en Piet mit die zak op reis! En ze brengen overal wat! Ok bi'j jim! Wat zal dat wezen? De poppe? Of de voetballe? Of wat anders? Ja, dat moe' we allemoale mar eens rustig of-wachten!

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok XCII. Mit de reisver-
eniging op stap (3).

In: Stellingwerf 11 december 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.
XCII.**

149

Mit de reisverening op stap (3).

We zollen dus om zes ure rieden, en omdat ik niet wend binne om 's morgens zo vroeg uut de veilige hoaven te veren, ha' 'k de wekker in een wit ding mit ien oor zet en 'k hadde d'r nog een haantienvol brune bonen bij gooit. De iene of aandere wiesneuze het me eens veteld, dat dat zoe'n best middel was, en ik geef het greag deur, want het was ok zo. Kerel, kerel, wat een geluud! 'k Hadde niet iens tied om een beetien te bekomen. Fuj, fuj! Fuuf ure in de morgen en dan al zoe'n kaboal. Mar toen 'k de ogen een tikkeltien verder eupen kreeg, toen zag ik het wel: die morgen, da' 's de mooiste tied van de dag! Ik heb me dan ok mitien veurneumen om de volgende zoemer weer een keer vroeg op te staan.

Om zes ure was ik al bij 't kroegien op 'e hoek en ja heur. De bus was er al. „Z.O.U.T. - Zonder Ongelokken Uut en Thuus” Mooie neame veur een bus. D'r skarrelde wat volk ommehenne, mar ik zag zo wel, dat ze d'r allemoale nog niet waren vanzelf. „We moen dit wel even in 't oge hollen,” zee de veurzitter, „veur het boerevolk vaalt het niet mit!”

„Veurzitter,” zeg ik „dan hemmen die meensken nog niet in de gaten, hoe mooi as de morgen is. Zal ik je eens wat zeggen? Die boeren hê, die zien 's morgens allient mar vee en melk. Ze mossen mar eens om heur henne kieken. Dan zollen ze ontdekken, hoe mooi as dat zunnegien doar te veurskien springt an de oostelike horizon; hoe de locht rood en poars boven de wereld stoat; hoe de dauwdruppies te fonkelen hangen an de tere spruties; hoe de hiele wereld wakker wordt mit het kwinkeleren van de voegels.”

„Heb ie dat dan wel eens zien Jan?” vragt ie hretoalweg.

„Zien?” zeg ik, want ik 'worde nou ok een beetien giftig, „man, dat heb ik vanmorgen nog zien! En dat zie ik het volgend jaar weer, want dan stoa' 'k weer een morgen vroeg op!”

Nou, toen ston ie vanzelf mit de mond vol taanden.

Om kwart over zesse drokte de sjefeur op 'e hoorn, dat betekende zovule as: „instappen.” En om half zeuven rolden de wielen vort over onze hobbelige heufdstroate, op weg noar onbekende verten. Het leek wel, of de meensken nog nooit de sloap uut hadden, want het was slimme stille in de bus, en daarom dri'jde de sjefeur de radio mar eens eupen, mar in Hilversum laggen ze ok nog al op iene van de vier zieden en Duuts vestonnen we niet, dus dee-d-ie dat ding ok mar weer dichte. Toen we een half uurtien reden hadden, ston de veurzitter op. „Dames en...” begon ie, mar toen trok de sjefeur 'm an de jasse: „Zo kun ze je niet vestoan; hier is de mikrofoon. Even waachten, want hi' moet eerst waarm worren.” Nou, dat was gauw gebeurd, en toen kon het offisiële gedeelte veur de tweede keer beginnen.

11.12.59

„Dames en heren reisgenoten, (dat moet ie bepoald in een boekien lezen hemmen!) an het begin van disse reize, die nou alweer een dik half uurtien duurd het, wi' 'k even een kort woortien zeggen. Ik hebbe opzettelijk even waacht, dan konnen jim jim eerst een beetien uutproaten. (Wat niet gebeurde was!) An het begin van disse reize dus, wil ik jim netuurlik allemoale, stok veur stok en peer bij peer, hartelik welkom hieten in onze bus. Ik bin slim bliede, da' we zo mooi op tied an de rol reakt binnen (!!!) en dat de bus zo mooi vol is. D'r hin vanzelf nog een peer lege plakkies, mar da' 's makkelijk veur de jassen en de tassen en de dassen. In dit vebaand wi' 'k wel even een spesioal woortien van welkom toeroepen an ons ni'jje lid Jan Aarm Ongelok, een uutsloopen willemeaker! (Kon 'k in de buse stikken!) Een bezunder woortien kontt de sjefeur toe van de firma ZOLT eh... Z.O.U.T. Het is altied nog zo, dat een reize stoat of vaalt mit de sjefeur. Hi' wet de mooiste plakkies en de goedkoopste kroegies. Ik twiefele d'r niet an, of hi' zal er wel mit veur zorgen, da' we mit mekaander een mooie dag wille hemmen. Wat het weer betreft, moe we ok al dikke tevreden wezen: de zonne is vanmorgen rood en poars te veurskien sprongen, de dauwdruppies hongen te fonkelen an de grössspruties en de hiele wereld is wakker worren mit het kwinkeleren van de voegels!”

Toen reup de sjefeur: „Leve de veurzitter!”

En iederiene reup: „Hoera!”

Behalve

Jan Aarm Ongelok, huusnommer..... 13.

Mooi en mal uut het leven van Jan Aarm Ongelok XCIII. Mit de reisvereniging op stap (4).

In: Stellingwerf 18 december 1959.

**MOOI EN MAL UUT HET LEVEN VAN
JAN AARM ONGELOK.**

XCIII.

Mit de reisvereniging op stap (4).

180

Noa het toesproakiën van de veurzitter, dri'jde de sjefeur mar eens weer an de knoppe van de radio en ja heur! „Hier is de Radio-nieuwsdienst, verzorgd door het A.N.P.” (Mit de A van Allemoale, de P van Proaties, en de N van een woord, dat die dag mar toevallig het beste in je kroam te passe komt. Veurbeelden: Ni'jje, Nuvere, Negosie, Nozem, Nederlaandse...).

Nou kan 'k je wel vertellen, hè, as ik een dag vort goa, dan hebb' ik een hekel an radio. Ik hebbe een kennis, en die het eanlik een uutzunderingspositie (om ok mar eens een zwoar woord te gebruiken), die is noamelik onderwiezer. En nou weten jim allemoale wel, dat de onderwiezers de ienigen binnen, die veertien deagen mit vekaansie goan kunnen, in 't belang van de gezondheid van onze skoelekiender, dús van ons volk. En die het het me zélf veteld: hi'j zegt, a' j' mit vekaansie goan, dan moe' j' drie dingen doen: in de eerste plak moe' j' gien adres achterloaten, ten twieden moe' j' gien kraanten lezen en ten darden moe' j' nooit de radio anzetten. A' j' dat wél doen, ha' j' beter thuus blieden kund. Afijn, dat hebb' ik inderdied goed in mien oren kneupt, (ze bin d'r nog een fikkeltien blauw van) want ik dochte: „Jan jonge mocht het je ooit nog eens gebeuren, da' j' van huus kommen, déank dan om zokke dingen.” Mar goed en wel, om kwart over zeuven was 't oflopen en toen kwam d'r van: „buigen, strekken, lange - nekken, drukken - trekken,” en toen dri'jde onze sjefeur de boel dichte, want doar was ie vuus te zwoar veur bouwde, dat kon alleman wel zien.

We waren Meppel onderhaand al vebi'j en toen toeterde de sjefeur deur de bus, a' we de grote weg hollen wollen noar Zwolle, of da' we Staphorst te zien belieiden. (Z.O.U.T. het allient mar nette sjefeurs, die Hollaands proaten). Onze veurzitter zette de haanden veur de mond en brulde weeromme, da' we onderweg zovule mogelijk mitnemen mossen. Staphorst hewwe in auto-vlocht zien en ik kan er dus niet vule van overvetellen, mar da' 's ok niet nodig van een plak zo dicht bi'j huus. Veur 't zeldzeme geval, da' j' er nog nooit west binnen, moe' j' niet ál te lange meer waachten, want Staphorst vedwient! An de iene kaant mag dat jammer wezen, mar 't is krek as mit een old huus: mooi veur degene, die er toevallig in de zomer langes komt, mar niet best veur degene, die er in woont. Zo is 't in Staphorst ok: de jeugd het dat begrepen en speelt de olde gebruiken niet meer mit: Hoast je dus!

Mar eindelijk was het dan zover, dat Zwolle in zicht kwam. Dat is te zeggen: we zaggen een honderd of wat tillevisie-antennes en toen zee de sjefeur, dat Zwolle doaronder lag. Hi'j hadde nog geliek ok! Een ogenblikken leater kruusten we al deur de stroaten van Overiesels heufdstad en zonder ongelokken belaaenden we in het kleine kefee-gien, waar de koffie altied bruun was volgens het uuthangbord, mar waar in werkelijkheid de kastelein hoastig in een skone boezeroen skeut, omdat ie zokke vroege klaanten niet vewaacht hadde. Afijn, we hadden wel even geduld, want de miesten hadden eerst toch nog wel even een boskoppien te doen, en toen zochten we zachiesan dan mar een plakkien op in iene van de Noordwoldiger stoelen, die doar om de Noordwoldigers toafelties stonnen. Thuus vaalt je doar zo het oge niet op, mar a' j' zo as wi'j de wereld intrekken en ie kommen dan in de vremde zoe'n goeie kennis integen, ha, dan vuul ie je een klein beetien eigenwies! Da's nou van óns!

18.12.59

De koffie smeakte gelokkig best en de kedetties kregen ok al reize an en het zat er noffelik en d'r begon werachtig al wat proat an de meensken te komen ok, en toen slat onze veurzitter drie keer keihard mit een askebak op een gleazen toafetblad, en we hullen allemoale onze mond, en de kastelein zien harte vaaste. „Reisgenoten,” zegt ie, „het spiet me slim, mar we hemmen een kleine vergissing hullen. Kiek eens, we zollen noar Arnhem, en dat doen we netuurlik ok, mar we hadden ofspreuken, da' we de Holterbaarg zien zollen. Deur het ien of aandere misvestaand wust de sjefeur doar niks van, aandere was ie van Meppel noar Balkbrogge reden en eanlik zitten we hier dus een aanderhalve kilometer vekeerd. Het is nou miskien mar het beste, da' we rechtuut, rechtan op Arnhem angoo, behalve netuurlik as iene d'r wat op tegen het, want in dat geval nemen de die uuthoek tóch. Hoe liekt dat? Niet iene wat op tegen?”

Toen kwam er iene van de leden langzem overende: „Meneer de veurzitter,” zegt ie, „ik gelove, dat ie doar een klein beetien buten je boekien goan. Wi'j hemmen de Holterbaarg zwart op wit man. Ik zegge: zwart op wit! En as ie dat hier op je eigen holtien veraanderen goan, wie garandeertme dan, da' j' het dommiet niet in je heufd kriegen, om noar Paramaribo te rieden, inples van noar Arnhem?”

Nou, ze brulden allemoale van het lachen, kan 'k je zeggen. En toen 't wat rustiger worde, toen zegt de veurzitter: „D's is dus niet iene op tegen we rieden derekt deur noar Arnhem! Ik hebbe 't vanmorgen an 't begin van de reize ok al zegd, en ik zegge 't nou nog eens weer: we hemmen iene geweldige anwinst in onze vereniging! Het zal jim allemoale wel dudelik wezen, wie a' 'k op 't oge hebbe, de spreker van doarnet, de onverbeterlike, uutsloopen wille-meaker

Jan Aarm Ongelok, huusnummer..... 13”.

Friese Koerier 24-12-1959

334

Karstfeest....

*Veur alle winkelreamen stoat
De karstboom weer te braanden,
Liefst in een hiel duur pronkgewoad,
Mit zulver rand de raanden.*

*Karstklokkies liggen, groot en klein,
Vepakt in mooie deuzen,
In elke winkel. — Marsepein
Of sukeloar noar keuze.*

*De kraanten bin rojoal vesierd
Mit huls en dennetakkes
Om d'adveteansies. — 't Feest móet vierd
Mit eten en mit pakkies.*

*Zo wordt de Karst de grote dag
Van feest en lekker eten,
En 't is een Feestdag, dus dat mág,
As 't Kiend, dat in de kribbe lag,
Er niet deur wordt vegeten....*

JOUK.

JOUK, Stellingwerfs karstverhaal veur de groten; De karstklokke en de torenka.

In: Friese Koerier 24 december 1959.

*M. Bakker
A. Tasmanweg 52F
kubignot 69J*

FRIESE KOERIER

DONDERDAG 24 DECEMBER 1959

DE KARSTKLOKKE EN DE TORENKA

Stellingwerfs Karstverhaal
veur de groten, deur Jouk

Midden in het dorp stoat de kärke. Het is een groot gebouw mit dikke muren, mar toch niet dikke genoeg, om bestaand te wezen tegen weer en wiend, die drie of vier ieuwen laank om het inetselvaark speulden. Hier en doar is de kalk uut de voegen valen, en toen doar nog bij kwam, dat de fondementen verzakten, bin grote skeuren deur de muren skeuten. De zwoare kappe het dat waankele geval mit zien gewichte uut mekaander zet, en as de karkvoogden een joar of wat leden niet ingrepen hadden, was de hiele kärke nou miskien al een puunhope west. Op de geveerlikste plakken bin zwoare skoren zet, en lange trekstangen moen van binnenuut zorgen, dat het zeakien bij mekaander blift, totdat Totdat er genoeg geld is, om het hiele gebouw grondig te restaureren.

Genoeg geld Men het al eens vezichtig bestieferd, dat het wel twee of drie ton zol belopen, en da' s veur een klein dorp een hiele hap! Mar gelokkig is er een Overheid, een Provisioal Bestuur, een Gemeenteroad, en een Vereniging van Monumentenzorg, en as die allemoale een klein groot beetien over de brogge kommen, en het dorp doet de rest

Toen de kärke bouwd is, woonden er mar een haantienvol meensken in het dorp. Die bin bij mekaander stapt. Die hemmen zegd: „Wij willen een kärke bouwen!“ Ze hemmen het doan! Ze hemmen het betaald! Mit geld en mit goed en mit waark! Ze hemmen er ók een flinke toren op zet! Een wiesvinger veur de meensken. Een erebewies an God. Vremd genoeg, stoat die toren nog keersrecht overende. Omdat ie op zokke goeie fondementen stoat, zeggen de meensken. En dan deanken ze an de dikke petij stien, die er onder in de grond zit. Mar miskien ok nog wel an wat aanders. Miskien wel

Boven in de toren hangt een klokke. Het is een groot, zwaar geveerte, en hi'j het een boel geld kost, dat weten de meensken nog wel. Omdat ie er nog mar zo korte joaren hangt. Zien veurganger is deur de Duutsers opheald. Omme smulden in...., ja woarin? Mar in elk geval was ie vort. En toen de bevrijding kwam, toen bin de koppen bi'j mekaander steuken, en toen is er zegd: „Wi'j moen een klokke weér hemmen!” Er is een liestkollekte hullen deur't hiele dorp, en toen wás ie d'r! „Wi'j moen een klokke weér hemmen!” Dat zee het hiele dorp.

Nou hangt ie in de toren. En elke morgen om acht ure, en 's middes om twealf lopt de koster noar de kärke. Hi'j doet de grote deure onder de toren eupen, en hi'j pakt het touw an, dat in het petoal te waachten hangt. Bim-bam-bim-bam... Uut de grote galmgatten stroomt het geluud over het dorp; over de huzen en de laanderi'jjen en de meensken. wied-woar in de rondte. De klender heuren het in de skoelebaank: twealf ure. Ze worren wat onrustig, ze skoeffelen henneweer, zol meester niks heuren? Ja, meester heurt het best! Hi'j kikt op zien allosie: nog drie minuten. De koster is vroeg vanmiddag. Meester waarkt deur: hi'j het radio-tied!

Op het laand stoat een boer. Hi'j heurt de klokke ok. Twealf ure? Nou al? De koster zal wel in de bonen wezen, zeker. Hi'j wordt old, de goeie man! De boer waarkt deur!...

As de klokke weer stille wordt, zit Akke op iene van de klaankborden. Akke, de torenka. Akke lacht. Hi'j knipt zien ogies half dichte; hi'j skuddet zien koppien. „Ze heuren je lekker toch niet, klokkien. De kiender bin in skoele bleven, en de boer stoat nog op het laand te waarken. Ha-ha-ha!” Hi'j slat zien vleugels uut en trekt grote sirkels om de toren. „Ha-ha-ha!”

De klokke bromt wat in zien board. Die vevelende Akke, doar krigt ie nog eens wat van! Elke dag komt ie mit hetzelfde proatien anzetten. Afijn, dommiet winter zal 't meneer hier wel te kold worren. Dan zal ie wel-ozakken, het zuden in. Of miskien allient mar noar Hollaand. Doet er ok niks toe, as ie hier mar eindelijk eens ophoepelt!

„Ha-ha-ha!”

De smeerlap is dealestreken op de duurste stien van 't hof.

Akke en de torenklokke bin niet al-tied zokke kwoaie vrenden west. O heden nee! Een half joar leden waren ze nog beste buisies. Mar toen is het ongelok gebeurd. Dat was in meië. Akke en zien vrouwgien hadden heur nust bouwd in de toren, vlak noast de klokke. In dat nust hadde het vrouwgien zes eier legd, mooie eier, blauwachtig gruun, mit brune stippies. Toen was ze gaan zitten bruden.

Elke morgen om acht ure en om twealf skommelde de klokke henneweer in de zwoare balkens, en dan kwam de raand op gien vuuf sentimeter noa an het nust toe. „Jim wonen doar toch mar geveerlik!” zee de klokke soms. Er hoeft niks te gebeuren, of ik dri'jje éven verder deur, en ik veplettre jim!” Dan lachten de beide voegels. „Doar bin we niet bange veur, dat is jommies nog nooit gebeurd? De koster het een vaaste slag, hi'j trekt elke dag presies lieke harde”.

Mar op een morgen kwam de koster niet, hi'j was ziek. Zien buurman zol acht ure luden. Hi'j hadde zok waark nog nooit eerder doan, mar't zol wel een beetien mitvalen. Hi'j was in elk geval staark genoeg. Hi'j sleug zien grote, ieltige haanden om het touw, en skeurde an. Bim-bam-bim-bam, het deaverde over het dorp. De klokke zwiepte henneweer an zien asse, hieltied wieder, hieltied wieder. Het wuvien zat te bruden op het nust. Krek zo rustig as al-tied, want er was jommies gien geveer? De koster hadde een vaaste slag, en leut vuuf sentimeter veiligheid. Het wuvien dommelde deur, mit de ogies dichte. De klokke zag het geveer wél! Hi'j pebeerde te woarskouwen; hi'j legde een vrende klaank in zien bronzen stemme. Mar het hulp niet. Nog iene roam, en toen was alles vebi'. An de raand plakten wat veerties en bloed, takkies roegelden noar beneden, op 'e zolder....

De man sleug de karkedure achter hem dichte. „Ziezo!” zee-d-ie in hem-

IV

zelf, „t zal me benijjen of ze t' nou dan heurd hemmen! Me donkt, da 'k er een flink stokkien geluud uut heald hebbe! Die olde koster is een beste kerel, mar de pit is er uut! Skéuren moe'j' an zoe'n ding! Skeuren en nog eens skeuren! D'r uuthealen, wat er in zit! De torenka's bin d'r werachtig overstuur van!”

„t IS NOOIT WEER GOED WORREN tussen die twee. „t Is jôuw skuld!” het Akke derekt zegd. „Jouw skuld klokkien!”

De torenklokke het hem netuurlik vededigd: „Ik kon er niks an doen, Akke! Eerlik, eerlik woar niet! Ik hebbe mien beste doan, om het nust niet te reaken, mar d'r trok een vrende kerel an 't touw!”

„Dan ha'j toch zeker woarskouwen moeten? Ie kunnen toch roepen? Dan was ze wel vortvleugen! Nee, klokkien, het is jôuw skuld!”

„Mar ik hebbe reupen, Akke! Ze heurde het niet!”

„Pebeer je mar niet skone te proaten, klokkien. Ie hemmen altied zo lief tegen ons doan, mar ik hebbe jou wel in de gaten! Ie waren jeloers op ons, hé? Op ons huselik gelok. En dat hé'j j' nou mit iene grote klap van je iezeren ribbe-kaaste te pletter sleugen! Mar ien ding kan 'k je vetellen, klokkien: ie zullen niet vule plezier meer in je leven kennen, zolange as ik Akke hiete!”

En Akke het woord hullen. Gien dag is er vebi'j goan, of hi'j het de klokke pest, zovule as ie mar kon.

In het begin het de klokke ieder keer opni'j pebeerd, om zien onskuld te bewiezen, en Akke tot begrip te brengen. 't Is hem niet lokt, en op 't feste is ie zelf ok giftig worren. Is ie ok lillike woorden goan gebruiken. Mar hi'j was bi'j lange noa niet opwassen tegen de skaarpe sneavepunten van de torenka.

Zundesmorgens ludet de klokke drie keer. Om acht ure, om negen, en om tiene, as de preek begint.

Derekt noa het luden van achte zit Akke op een klaankbord. „Speer je stemmegien toch wat, jonge. Speer je moole stemmegien toch wat. De melkboer kan vanmorgen tóch niet kommen, want die wil uitsloapen. En bi'j de boer van de Damhoek kriegen ze proaters. En tante Merie...”. De klokke knipt zien oren dichte.

Om negen ure is Akke d'r alweer. „A' j' nou mar niet hies worren, klokkien. Ie hemme 't zó drok vanmorgen. Mar de jongen van de Wetering kun tóch niet kommen, want die moen voetballen! Ha-ha-ha! Voetballen! Ha-ha-ha!”....

Tegen tiene is ie d'r weer. „Nou zu' we eens kieken, klokkien, as ze je heurd hemmen. Nou, dat liekt best, dat liekt slimme best, heur! Doar kommen al drie man an. Miskien kommen er sommiet nóg wel drie, wie wet. Eanlik wel een beetien jammer, dat het allemoale olden van deagen binnen. hé? Over een joar of wat bin ze d'r niet meer. en wat dan? Dan is de karke leeg. Nou, da' 's niet zo slim, want hi'j stoat toch al op invallen, en ze zullen hem binnenkort wel ofbreken. En dan de toren netuurlik ok. Ha-ha-ha! De toren netuurlik ok. Woar blief ie dan, klokkien? Ik zegge: woar blief ie dan? Ja, kiek eens an: wéer drie man! Tjonge jonge, ie hemmen toch wél wat in de melk te brokkelen, heur! Allient de jeugd, hé, doar zit ie wat mit. Ja, dat begriep ik wel, dat is jammer. Mar och, ie moen rekenen, die bin tegenwordig zovule lewaai wend, die heuren jou niet meer. O, begin ie al

weer? Toe mar heur, toe mar. Vetel het mar an iederiene, da' j' een moordener binnen. Mar je leste daggien het hoast sleugen, klokkien. Nog een peer skeurties in de muren en dan klappt het spullegien wel in mekaander. 'Ha-ha-ha!'

De klokke kan hem niet langer stille hollen. „We zullen zien wie 't langste leeft, Akke!” bromde ie. „In elk geval wordt het eers winter, en dan moe' 'k nog zien a' j'aankem veurjoar weeromme kommen, mit je grieze kop!”

„Aha!” zegt Akke. „Aha! Dus ie rekenen er op, da' 'k van 't winter uut-vanhuus goa. Goed, da' 'k het wete klokkien! Goed, da' 'k dat wete! Ik blieve hier. Allient om jou te pesten, zovule a' 'k mar kan! Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!”

De statistieken van De Bilt meugen dan uutwiezen, dat een witte Karst in ons laantien min of meer een bezunderheid is, dit joar is die witte Karst er wél! En hi'j is er goed! Half desember is er een pak sni' j kommen. Toen is de wiend noar 't oosten goan, het de locht skone jacht, en een iezige kold over de wereld brocht.

Bim-bam-bim-bam. De klokke ludet. Ver klinkt het geluud vort deur de dunne vrieslocht. Bim-bam-bim-bam. Het is krek, of het vule dudeliker klinkt as anders. Meensken, die in tieden gien klokke heurd hadden, heuren hem vandeage wel. „Heur!” zeggen ze tegen mekaander, „de karstklokke ludet. We konnen vandeage ok wel eens noar de karke goan. we bin er in zo lange niet west. Vanoavond is 't Karstfeest, goa j' mit?”

Het is ok krek, of de klokke vule blieder ludet as anders. En dat is ok woar. Bim-bam-bim-bam. Doar zit wat in van bliedskop. Bliedskop om de geboorte van Jezus, het Kiend. Mar ok een andere bliedskop, en die is van de klokke allient: Akke is niet kommen vanmorgen. Veur het eerste niet, noa een lange rij van donkere deagen. „Hi 'j het het opgeven!” deankt de klokke. „Hi 'j wol volhollen, mar hi 'j kón niet meer.”

Hi'j is tóch nog vortgoan. Hi'j het de waarmte zocht!” Kiek, doaram ludet de klokke vandeage ók zo bliede. Bim-bam-bim-bam. En nou, vandeage heuren de meensken hem wél, en vestoan ze hem ok wel.

As de grote laampen anflitsen in de karke, dan goat er een stroom van meensken het karkepattien langes. De klokke zicht dat, en het meakt hem nog blieder as ie al was: bim-bam-bim-

bam. Akke is niet weer kommen! Jezus is geboren! Het volk stroomt noar binnen!

Mar dan inienen... Wat is dat? Is dat... Mar nee, dat kán niet, dat is ie niet, doar op dat klaankbord. Of... is ie het tóch?

„Klokkien”, zegt een vremde, mué stemme, „klokkien, kon ie d'r écht woar niks an doen, da' j' tegen het nust...”

„Bin ie dat Akke?”

„Ja klokkien, ik bin het. En ik bin het niet, ik weet het zelf niet goed”.

„Ik dochte, da' j' vortgoan waren, omdat het je te kold worde hier”.

„Ik hebbe al te lange waacht. Ik kan nou de reize niet meer doen. Mar geef me antwoord op mien vroage, klokkien. Kon ie d'r écht woar niks an doen?”

„D'r trok een vremde kerel an het touw, Akke. Ik kon het wékelik niet helpen”.

„Dan is 't goed, klokkien. Dan is alles goed. Ik bedoele: tussen, jou en mi'j. Dan goa' 'k mar weer noar beneden, en dan zu' j' mi'j wel nooit weeromme zien. Ik zal vannaacht wel doodvriezen, want het is zo kold buten. Mar 't is mien eigen skuld, mien eigen skuld.”

„Ie kun wel op mien klepel sloopen, Akke. Dan he' j' gien last van tocht en wiend”.

„Da' 's best! Da' 's best, klokkien. Dat za' 'k doen”...

„Akke! Akke, pas op! De koster komt het pattien deale! Hi'j goat acht ure luden! Meak, da' j' van de klepel kommen!”

Gien antwoord.

„Akke! Meak da' j' van de klepel kommen! De koster komt er an! Hi'j goat acht ure luden!”

Nog gien antwoord.

„Mar Akke dan toch!”

Weer gien antwoord.

Dan begript de torenklokke er alles van: dus tóch, tóch dood! Ja, 't is wel te zien ok. Mar de klauwgies hemmen de klepel niet loslaten. Da's jammer!..

De eerste slag... Wat bloed en wat veerties ...

Bim-bam-bim-bam... Wat een veskil is dat bi'j gister. Kiek, nou vestoan de meensken hem ok niet. „Al weér preek”, zeggen ze. „Dat hadde Domenee nou toch ok begriepen moeten, dat er vanmorgen gien meenske kwam! We bin gisteroavond jommes krek noar 't Karstfeest west?”